

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v "Narodni tiskarni", ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo "Gorice". Oglasi se računajo po petstvih in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Govor

cand. iur. Julijana P. Čiček na ljudskem shodu akad. terjalnega društva „Adrija“ v Gorici.

Genjenizborovalci!

Naslanjaje se na izvajanja tt. predgovornikov o kratenju pravic do lastnega šolstva in lastne kulturne izobrazbe, ki sta najvažnejši, da celo edini pogoj za obrambo naše narodne individualnosti in narodnega napredka, hočem preiti na tretje kulturno in življenjsko vprašanje slovenskega naroda, na staro zahtevo po slovenski visoki šoli. Kdor vé in pojmi, kaj pomenjajo za narod lastne visoke šole, se ne bo čudil, da ni odnehal tudi slovenski narod do danes s svojo zahtevo, ki se je porodila že več kot pred 100 leti, in ne neha do ugoditve nikdar več. Najboljši dokaz važnosti slovenske univerze za narod nam podajajo naši sovražniki sami, ki nimajo proti naši zahtevi utemeljenega ugovora, nimajo drugega orožja nego brezobzirno krutost, s katero nam odrekajo na kratko vse, kar nam pritiče po vseh človeških postavah v dosego svojega narodnega in človečanskega poslanstva, krutost, proti kateri se mora boriti le z enakim orožjem; in mi Slovenci nismo prijeli še za to orožje, dasi se ne vemo braniti z drugim. Pravica? Kdor je Slovenec, ve, da je sicer sam pravičen, a tudi ve, da druge pravice ni na svetu. Radi tega zahtevajmo, vsak dan burneje zahtevajmo, jasneje podpirajmo svoje zahteve, dokler nas ne bodo upoštevali, in nas bodo, saj dobro vedo, da se nimajo bati samo nas. Mi vsi smo prepričani, da je dandanes veda glavni pogoj napredka v gospodarskem in vsakem drugem oziru; zato danes ne zadržuje niti najposlednji kmet svojega otroka v stremljenju po izobrazbi, rad ga pogreša pri vsakdanjem delu in ga pošilja v ljudsko šolo, ponosen je, če ga je spravil do srednje šole, in nič bi ne imel proti temu, da mu gre sin mesto v semenišče na Dunaj, da bi ne bil Dunaj tako daleč in revnemu dijaku vsled pomanjkanja in zapeljivosti tako nevaren za zdravje in življenje. Kako malo dijakov se more upati ob naših splošno neugodnih razmerah daleč od domovine med brezobzirne narodne sovražnike, da tam doseže,

povsod zaničevan in sovražen, svoj poklic, kateri mu potem še greni nam sovražen sistem krivičnega protektorstva in privilegijev. Da bi imeli v svoji sredi, v svoji bližini, lastno univerzo, bi se olajšale zdato gnotne zapreke in število dijakov bi se v štirih letih najmanj podvojilo. Že sedaj pošilja slovenski narod do 150 abiturijentov leto za letom na univerzo; ti se raztresejo po vseh vseučiliških mestih naše cesarske kraljeve domovine, pripravljajo se po nemško za svoj poklic, ki za nas nikdar ne združuje v sebi pravega narodnega stremljenja. V nemškem jeziku se učijo poslovati s slovenskim narodom, po nemštvu in nenarodnosti računajo potem z njimi, ko stopajo kot uradniki v svet, in mnogim ni po teh pripravah težko služiti sistemu lojalneje kot rojenemu Nemcu. V najvažnejši dobi svojega duševnega razvoja se nevede in nehote odtujujemo narodnim svojstvom, ker nismo od otročjih let dalje v onem duševnem stiku z narodom, kateri tvori in utrjuje le pristrčna vzgoja v narodni šoli, in ker nismo v najgibnejši in najkrepkejši dobi v dotiki s svojim narodom. In kako bi se v tem oziru spremenilo, da imamo lastno univerzo v svoji sredi; agilnost akademiške mladeži, ki bi imela priložnost zajemati pri svojih prizadevanjih snov tudi iz neusahljivega vira domače kulture, iz narodove duše, bi vzklija v plodonosno delo, dijaštvo bi delalo z narodom, učilo, in izobraževalo ne samo sebe, ampak ob enem tudi svoje ljudstvo. Dijaštvo bi bila vez, ki bi spajala vse sloje naroda, reveža z bogatinom k skupnim narodnim nalogam, bi vedelo naše zatirano ljudstvo ljubiti, mu svetovati in voditi. Ako zahtevamo danes univerzo v Ljubljani, ne zahtevamo s tem nič novega. Ne le da je zahteva že stara, ampak resnica je, da smo univerzo že imeli a so nam jo brez vzrokov zopet vzeli. Letos poteče 200 let, odkar smo imeli v Ljubljani prva filozofska predavanja. Ko so po par letih ta vseučiliška predavanja prenehala, je ostal celo 18. stoletje klic po univerzi glas vpjiočega v puščavi, dokler ni prenesla velika francoska revolucija mogočen preobrat tudi na slovenska tla. Kak je imel biti pri

nas preobrat, pri zatiranem narodu brez pravic? Preobrat je bil mogoč le iz slabšega na boljše. Zraven oživljene Ilirije je pripravil slavni Napoleon tla naši lepši in boljši bodočnosti ter ustanovil 1810. popolno univerzo, ki je izborno vspevala, ali je morala žalibog pasti s francosko prosveto že čez tri leta, 1813. — Slovenci smo padli zopet v ono temo, kakor pred letom 1810., in čakali zore, ki nam je zasvetila še-le 1848., ko so žarela Evropi in Avstriji tla pod nogami in je slednja kupila našo zadovoljnost in kri z novo popolno univerzo v Ljubljani. Že prihodnje leto so se državi časi zjasnili in vlada nas ni več rabila. Zato je pa vzela takoj tudi univerzo in nadomestila isto le z nekaterimi pravniškimi tečaji na graškem vseučilišču, kojim je tudi v kratkih letih zatisnila oči. — Od teh dob se borimo neprestano za to svojo pravico in današnji shod je člen velike verige shodov, ki se vrše vsako leto ne le na Slovenskem, marveč povsod širom slovenskih zemlja. Posebno pa je vrgel slovenski trpin to staro zahtevo z vso energijo na dnevni red sedaj, ko se vlada dela očitno norca iz nas in nam hoče postaviti malone na isto mesto nekdanje slovenske univerze — laško univerzo. Nam ničesar — Italijanom univerzo v Trstu! Vlada jasno govori z nami. 750 tisoč Italijanov dobi univerzo, mi avstrijski Jugoslovani, nas je nad 2 milijona, ne dobimo ničesar, ne le ničesar, nož v srce dobimo, da prej poginemo pod vladnim in italijanskim pritiskom. Italijanom kakor vsem narodom privoščimo možnost najvišje izobrazbe, a mi smo tudi tu, in hočemo le to, kar nam gre. Za nas res nima vlada drugega nego palico in davkarijo. In mi poljubljamo palico... Od tega skrajnega preziranja dalje smo vzdignili zopet svoj glas in pokazati moramo, da smo prestali žalostne čase, ko se je smelo delati z nami, kakor se je gospodom tam gori od trenutka do trenutka zazljubilo, hočemo pravice, pravice in enakopravnosti. Ako podaje 3/4 milijona Italijanov dovolj eksistenčnih pogojev za laško univerzo, moremo to storiti tembolj mi 2 milijonski narod. Kar premorejo Lah, premoremo tudi mi: izgovor objestnih

diktatorjev, da naš jezik ni za vedo, je skrajna nesramnost. Glede polnoglasja in jezikovnega bogstva se ne more z njim primerjati nikateri drugi neslovanski jezik. — Seveda, jezik, kakoršen zdostuje za nastavljanje nemškega uradništva med slovenskim narodom, ta jezik ni za učne knjige in ne za leposlovje. Ako je bil mogoč slovenski pouk že na nekdanjih univerzah, zakaj bi ne bil danes, ko se je jezik le še razvil? Zopet pravijo, da nimamo znanstvenih predpogojev za lastno univerzo, da nimamo knjig, učnih močij itd. Naravnost smešen izgovor. Kake predpogoje so imele n. pr. prve univerze v Avstriji, v Pragi in na Dunaju, ki so se ustanovile že pred 600 leti? Ali so res imeli oni tačas prej knjige za univerzo samo? Smešno! Ali je sploh imel nemški narod v onem času toliko omikancev, ki so znali dobro brati in pisati, kolikor ima danes naše slovensko zvezkov? Trdil bi, da ne. In naj pogleda slavna vlada, kako se je osmešila s to svojo skrbjo za Slované takrat, ko je navajala te iste vzroke, kakor danes proti ustanovitvi češke univerze v Pragi. Češka univerza tekmuje danes v vsem z vsemi univerzami v Avstriji, pokazala je, da je imela nemška vlada dovolj vzroka bati se je, kajti ona nadvlada danes celo privilegirane Nemce in češki kulturi je postavila neomahljiv temelj za vse čase. Takoj ko bi nam dovolili vseučilišče, bi imeli, prej ko pokrijejo vseučiliško splotje, zbranega toliko znanstvenega gradiva in knjig, da bi najmanj v prvem začetku izhajali. A potem ima prevzeti ravno vseučilišče nadaljno nalogo izpolnjevanja in zidati tam, kjer nam še kaj manjka. Niti za učne moči se jim ni treba bati. V kratkih letih bi podal tudi naš narod vzgled, da premore po svojih sinovih vsaj toliko, kolikor objestni Nemci in drugovi. Narod, ki je podal svetu in državi toliko slavnih mož, veljakov in učenjakov, kakor Kopitarja, Vego, Miklošiča, Kocena, Močnika itd., tak narod bi imel vendar tudi zase dovolj učnih močij. Vse pogoje za univerzo imamo. In če bi jih tudi ne imeli v tem številu, potreba po slovenski univerzi je tako velika, da more dati vlada, ako je pravična, isto

LISTEK.

Molitev za Bismarka.

Obrazec iz žitja poljskega kmeta na Pruskem.

(Spisal J. K. Mačkovski.)

(Dalje)

To mišljenje se je pa spremenilo. Odkar se je bila dala prevideti, se je čutila zelo slabo. In tedaj ji je govoril g. duhovnik tako divno lepo; dal jej je tako lepih nauk, da se je zdelo ubogi ženi, da se jej že raj odpira. Tudi ta ubogi gospod duhovnik je že trpel za Bismarka, kakor jej je povedal v tolažbo; trpel je pred leti zato, ker je spovedal nekega ptujca v sosedni župniji. Človek bi kar ne verjel, kar dela ta Bismark z ljudmi. Tedaj so bili obsojili duhovnika na pol leta v isto ječo, v kateri je umrl Tine; samo da je gospod Bog svojega služabnika zdravega otel iz ječe, ki jo je pretrpel za božjo čast. In ko se je čudila, da Bog tako mirno zre na to in pusti Bismarku tako hudo delati, poučil jo je duhovnik, da so poti božje previdnosti včasih tako čudne in nerazumljive, da bi človek zastoj skušal jih razvozlati in razumeti. Tudi ni treba tega skušati, nego udati se v voljo božjo; on

plača vsakega prav po njegovih zaslugah. Vidi se, da Bog tako hoče, naj trpi poljski narod za davne grehe. Brez trpljenja nihče ne pride v nebesa. Torej je dolžna tudi Dobrica udano prenašati svojo bolelost, da se jej dovoli vstop v nebeško svetlost. Na onem svetu da bomo združeni na veke v svetlobi božji, v radosti in veselju; in tedaj se nam boče zdelo svetno trpljenje tako lahko, da se bodeemo kar čudili, da smo dožili to zaradi njega. Bog sprejme k sebi vse nedolžne in prave spokornike; ne zameri pa tega, kar človek stori v blaznosti. In otroci — kaj otroci! Ta, ki živi ptiče na polju in odeva uborne lilije, ta ne dopusti, da otroka pogineta. Ona pa bo mogla v nebu še bolje čuvati nad njimi in prositi pri Najvišjem sreče za njuno življenje. Tedaj ne sme javkati, da jo je Bog obložil s križi; in da jo morda kmalu odloči od otrok ter jo pokliče k sebi, in tam dobi vse dobro v povračilo za to zemsko trpljenje.

Tako je govoril župnik, in njegove besede so izzvale rajске prikazni v sprejemljivi domišljiji bolnice. Zdelo se jej je, da stoji pred velikim čudovitim vratom, polnim prelepega sadja in cvetja

obdanim od take svetlobe, da so je kar oči bolele od tega pogleda. In v sredi te jasne svetlobe je zagledala svojega Tineta, ki je stegal svoje roke k njej ter jo klical k sebi. Ali zdaj ni bil več tako blede in izmučen, kakoršnega je bila privedla iz bolnice, nego tak kot prej v zdravih letih — pravi junak. Na obrazu mu je bila taka radost in sreča, da je kar želela k njemu pohiteti, da se tudi ona udeleži te blaženosti.

In od te dobe se je čudno pomirila. Tudi misel, da se bode morala ločiti od otrok, jej je bila manj strašna. Čutila je dobro, da se jej nagiba življenje h kraju in da otrokoma zdaj ne more pomagati, ampak jima je le podoba boleznih in smrti, ki jima zastruplja mlado življenje. Naj bi tudi živila še dalje, bosta vendar otroka navezana odzaj na lastno delo. Z božjo pomočjo si že bosta pomagala. Stanko izstopi jeseni iz šole, in skrbel bo ter delal tudi za Marico. Sicer pa jej je Jarnej obljubil, da vzame v slučaju njene smrti siroti k sebi ter ju bo dalje odgojeval, in Jarnej je bil mož, ki je storil več nego je obljubil. Otroka sta bila dobra, poslušna, čednostna; torej ne pogineta tudi brez matere ne.

Le ena britkost jo je mučila: da ju pusti na svetu še vedno pod oblastjo tega groznega Bismarka, katerega se ni mogla spomniti, da bi jo ne bile pretresle molnje (mrazčalice). Ko jo pokliče Bog, bo že varna pred njim — si je mislila — ker v svojem namišljenem raju nikjer ni mogla ugledati Bismarka. Pač pa je menila tam dobiti Tineta, ker tje gotovo ni segala moč tega groznega človeka. Ali otroka, bedna otroka, ostneta tu pod njegovo oblastjo. Zdaj jej je bilo žal, da je pravila tolikokrat — zlasti drznemu Stanku — o Bismarkovih krivicah. Dečko se je vidoma že zavedal, in znal je biti ponosen in trmoglav — zlasti do ptujcev. Le Bog varuj, da bi se mu ne zgodilo radi tega kaj slabega; kajti z Bismarkom ni šale. Dosti bi bilo že tega zla, ko bi ga jeseni ne hoteli pustiti iz šole; ker potem bi bil navezan dalje časa na Jarnejevo dobrohotnost. Jutri ga hoče še enkrat opomniti, naj bo le miren in previden, da kakorkoli ne razžali tega mogočnega.

Take misli so rojile po glavi bedni ženi, ki je ležala v britki bolesi na postelji. Vse življenje jej je stalo živo pred očmi z vsemi podrobnostmi. (Dalje prih.)

Razložek je bil le ta, da je v „Leonori“ hudič jezdit, na tem begu pa Gabršček v kočiji sedel.

Ko je voz drdral pod Kolovratom mimo Vrsna, je Gab. pomrmljal in do Kobarida je bil prav slabe volje. Še le pred Kobaridom se mu je zjasnilo čelo. Svoj rojstni kraj zagledavši, je vzkliznil: „O Kobarid! ti srečni, dragi tržič, kjer ptega mojega stoji očeta, kjer burjo so mi delali umetno!

A časi se spreminjajo! Tempora mutande, bi rekel Latinec! Zdaj delam ja z burjo v deželi — in kavci jo bodo občutili, ko hitro mi odleže.“

In res! Komaj je prešlo 8 dni, že je opravljal naš junak svoja navadna opravila. Že 29. avgusta se v „Slov. Narodu“ zopet „grazha na“ veliko klerikalno sleparijo pri „Krojaški zadrugi“, poudarja, kakor je klerikalno sleparstvo na tanko dokazal in razkrije strmečemu svetu, kako so ga nanečevali goriški kavci ubiti na občnem zboru „Krojaške zadruge“ „ali kje pa tam blizu“.

Končno izjavlja velikodušno, da ne ovadi državnemu pravdnistvu onih klerikalnih „grdnov, ki so mu stregli po življenju — ker on ni Gregorčič! O figura comica!

Labudja pesem mesarskega beguna. — V zadnji notici smo rekli, da ne vidi „Soča“ drugega nego svojega lastnika žep, in da je krenila na pot, po kateri podira vse, kar ni temu žepu ugodno, naj je celokupnemu narodu še tako koristno. To trditve hočemo danes z nekaterimi dokazi tudi podpreti. — Najbližji dokaz nam je pač le A. G.—ka mesarjenje „Krojaške zadruge“. Najprostejši sodružniki „Kr. zadruge“ so iz pojasnil v našem listu razvideli, da je bila jedina pot, po kateri je bilo mogoče rešiti deleže, ki jih je naprednjacek Bisajček po svoji modri butici in naprednjaškem navodilu spravil v skrajno nevarnost, le ona, katero je nastopil na pomoč prihitela „Cent. posojilnica“. Ali „Soča“ je planila na „Cent. posojilnico“ in ji hotela zaprečiti to rešilno akcijo. Nič je ni bolelo srce, da bi bila pripravila s tem mnogo slovenskih delavskih in roadelskih družin ob krvavo prisluzene pičle prihranke. Njej je bilo le na tem, da bi le bila mogla potem na račun teh slovenskih trpinov kovati kapital za svojo stranko in svojo mošnjo. — Drug dokaz. Odjemalce „Kr. zadruge“ odvraca A. G.—k s plašenjem s stalnimi cenami, z velikimi režijskimi troški in z velikim dolgom. Mi smo v predzadnji „Gorici“ dokazali, da so ravno stalne cene ugodnost in sreča za odjemalce, in v zadnji „Gorici“, da niso v „Kr. zadrugi“ režijski troški prav nič večji nego v zasebnih prodajalnicah in da je „Kr. zadrugi“ mogoče zadovoljiti se z manjšim dobičkom nego posameznemu trgovcu. Danes nam preostane govoriti še o dolgu. Kak dolg je zapustil naprednjak Bisajl „Kr. zadrugi“, smo čitali v poročilu z občnega zbora. Ker je „Kr. zadruga“ povsem rentabelno podjetje, ako je v pravih rokah, kakor je sedaj, smemo čakati z uro v roki čez leto in dan trenutka, ko se izplača zadnji vinar tega dolga.... dolga, kateremu morda ni para, da bi bil tako frivolno spočet. S tem dolgom torej, kateremu so ure štete, hoče A. G.—k odvracati odjemalce od „Kr. zadruge“. Dobro! A kake nravi je pa dolg, kateri tlač njegovi krēmi „Südbahn“ in „Birreria alla ghiacciaia“? Boje vitega Gabrščka prav trdo izživljemo, naj reši sam svojo uganko, da ima mali dolg „Kr. zadruge“ odvracati odjemalce veliki dolg njegove nemške in laške krēme pa privabljaati goste! He, Drejec, ali čuješ: Tu je Rod, tu pleši! Zakaj molčiš o znanih 150.000 svetlih kronic, katerih si se v potu svojega obraza udolžil pri „Montu“ za svoji krēmi? To je menda drugačen dolg, nego po tebi razvpiti dolg „Kr. zadruge“! In če bi bil sam! Kaj pa Gorup, kaj kreditna banka v Ljubljani? Tiček, zakaj ne svariš gostov pred temi dolgovi? In pa ta presneti „Mont“! Niti neomejenemu poroštvo „Trg.-obrtne zadruge“, po katerem „Soča“ že šest let bobna, ni hotel zaupati, da je stavil taki denarni veličini kot je A. G.—k, tako trde, naravnost žaljive pogoje. In na „Montu“ je „farski“ denar. A. G.—k je pa že sto in stokrat trdil v „Soči“, da „farski“ denar nima teka. In vendar se je A. G.—k za ta „farski“ denar neki tako zelo pehal, da se je dal na račun svojega lista celo z nekim nagobčnikom zadovoljiti. On, glasoviti pisac glasovitih „tutti frutti“ He, he, ali ni to divno? — Tudi režijski troški „Kr. zadruge“ ga tišče. Hm, hm! Kaj pa režijski troški njegove „Südbahn“? Kuhar sam se neki baha, da stane toliko kot kak srednjeveški profesor. Kdo plača? Gostje. — Koliko obresti

so vrgli tisočaki, izdani pred meseci za „Südbahn-automobil“? — Kdo plača? Gostje. Ti so res že črni postali, da celo častniki tožijo o neznosni draginji. Zakaj pa A. G.—k o tej draginji tako molči? Zakaj se čoha le ob izmišljeni draginji „Kr. zadruge“, ko ima v svoji krēmi tako imenitno čohalo? Zakaj podi Slovence v te drage prostore ter jih odvraca od slovenskih krēmarjev, kateri imajo v istini strokrat manjše režijske troške! — Tu je torej pristna slika o veliki rodoljubnosti A. G.—ka. Mož se kaže vedno bolj v pravi luči. Če so pa nekateri rojaki tako zaslepljeni, da jim tudi ta afera s „Kroj. zadrugo“, s čimer se je A. G.—k tako nepričakovano kompromitiral, ne odpre oči, potem je to res obžalovati. Mi niti za las ne dvomimo, ako primerjamo sedanje rogoviljenje A. G.—ka z njegovim delovanjem, ko ga je vodil še dr. Gregorčič, da se na A. G.—ku do pičice obstini narodni pregovor: Ogenj in voda dobro služita, a slabo gospodarita.

Uspesh Gabrščkovih ovadb. — Kakor znano, vložil je A. Gabršček svoječasno ovadbo na c. k. okrožno sodnijo, s katero je zahteval naj sodnija kaznuje z globo člane načelstva in nadzorstva „Krojaške zadruge“, ker niso pravočasno sklicali občnega zbora. Ko je bil že občni zbor razpisan, dostavil se je odboru odlok, glasom katerega so bili načelniki in nadzorniki obsojeni v globo 5 kron. Proti tej globi so se omenjeni uprli in dobili v odgovor svoje vloge sledeči odlok:

C. kr. više deželno kot uitočno sodišče primorsko v Trstu o utoku načelstva „Krojaške zadruge z omejenim jamstvom v Gorici“ na sklep c. kr. okrožnega sodišča goriškega dne 7. avgusta t. l. posl. št. Ne III 83/2, katerim: je bilo redovno globoj kaznovalo člane načelstva in tudi člane nadzorstva v smislu § 87 zakona dne 9. aprila 1873. leta št. 70 d. z. radi nepopolnosti propisov obseženih v § 22 odst. 3. tega zakona, — v nejavnem posvetovanju je tako-le sklenolo:

Razveljavlja se izpodbi-jani sklep, kolikor so bili istim globoj kaznovani člani načelstva in nadzorstva „Kroj. zadruge“, ne dotikaje se pa istega sklepa v ostalem ne izpodbi-janem delu.

Obrazloženje.

Zadružno načelstvo sicer res nej izpolnilo dolžnosti, ki mu jih § 22 odst. 3. navedenega zakona veleva, ali ono je z zanemarjanje tega propisa dovoljno opravičilo, kakor je razvideti iz prošnje dne 2. avgusta t. l. vlozene.

Zavoljo tega je više deželno sodišče menilo, da se dá odpraviti izrečeno kazni radi nereda, čim se v ostalih delih sklepa nej dotikovalo.

C. kr. više deželno sodišče, v Trstu, 27. avgusta 1903.

Pflügl.

Na c. kr. slovenski pripravljatelj za gimnazijo in realko v Gorici boče vpisovanje učencev od 9. do 14. leta dne 10. septembra od 8. do 12. ure predpoldne. Učenci se oglašijo s svojimi starši ali njihovimi namestniki pri vodstvu in prinesejo s seboj krstni list, dobro izpričevalo III. ali IV. razreda ljudske šole, zdravniško izpričevalo o stavljenih kozah, zdravih očeh in krepkem, popolnem telesnem zdravju, in ubožni list, če so starši ubogi. Prednost imajo oni učenci, ki v svojem prebivališču nimajo nobene priložnosti naučiti se nemščine, in ki niso učenci tukajšnje c. kr. deške vadicne. Učnine je 10 kron za vsako polletje; ubogi in vredni učenci so celò ali na pol oproščeni učnine. Ubožni list z vestnimi in natančnimi podatki, podpisan od župnika in župana, ne sme biti več star kot eno leto, kadar se izroči prošnja. Šolsko leto 1903/1904. se začne dne 18. septembra 1903, s s'ovesno službo božjo. —

Objava. — Podpisano vodstvo nuznanja, da se prične šol. leto na c. k. pripravnici za učiteljšča v Sezani, dne 16. septembra t. l. Istega dne se bode vpisalo učence, dečke, kateri so že dovršili 14. leto in si prisvojili primerno znanje na kakej večji ljudski šoli ali na kakem drugem sličnem učnem zavodu. K zglasitvi se zahteva: a) krstni list, b) zadnje ali pa odpustno spričevalo ljudske šole ali kakega sličnega zavoda, c) zdravniško spričevalo in d) spričevalo o cepljenju koz. Za obiskovanje tega učnega zavoda se ne plačuje nič šolnine, marveč daje se pridnim in siromašnim učencem nekoliko državne podpore.

Na c. kr. pripravnici za srednje šole na Proseku bo vpisovanje učencev dne 14. in 15. septembra; dne 16. sept. bo začetek šolskega leta s sv. mašo in potem začne redni šolski pouk.

Na vpisovanje morajo privedi učence stariši ali njihovi namestniki; predložiti morajo krstni list, zdravniško spričevalo o cepljenju koz in o zdravih očeh ter zadnje šolsko spričevalo.

Poseben vlak je dovoljen na vipavski železnici prihodno nedeljo radi semnja v Renčah, ki bode v ponedeljek dne 7. t. m. Odhod iz Ajdovščine ob 12 dopoldne, iz Gorice ob 210 pop.

Nesreča v tunelu pod Kostanjevleo. — V torek predpoldne je počila prezdodaj ob uhoču v tunel mina. Pri ti pritiki je bil lahko ranjen delavec Anton Lipičar, katerega so prepeljali v tukajšnjo bolnišnico.

Pokvarjen kruh v novi židovski pekarnji. — V tukajšnjem „Gazzettinu“ čitamo, da je pristojna zdravstvena oblast konfiscirala v novi židovski pekarnji 11 kvintalov pokvarjenega kruha, katerega so morali popolnoma sezgati. Dotični, ki poroča o tem v „Gazzettinu“, se čudi da listi o tem ničesar ne vedo, dočim se navadno dozna v listih, ako se kaki ženski na trgu konfiscirajo samo štiri zelene jabolke.

Čevljarska zadruga v Gorici. — V nedeljo so se zbrali v Marzini-jevi gostilni nekateri čevljarski mojstri in so sklenili osnovati si svojo čevljarsko zadrugo. Zvolili so odbor, ki ima nalogo sestaviti dotična pravila ter jih predložiti kompetentni oblasti v potrdilo.

V hotelu „Südbahn“, da govorimo po napredno-slovensko, je bil 19 letni natakar Adolf Menče iz Ljubljane. V torek jo je ta fant pobrisal in odnesel s seboj 118 kron, ki so pripadale lastnikom hotela. —

Tatvina. — Anton Kumar z Banjšic, stanujoč v Gorici, prišel je naznaniti policiji, da sta zmanjkala njegovi ljubici Tereziji Podgornik iz Čepovana dva bankovca po 20 kron. Konečno pa je moral Kumar priznati, da jih je vzal on sam. Spravili so ga pod ključ.

Izpred sodišča. — Neki 30 letni Anton Simčič iz Biljane se je dne 18. julija t. l. jako nespođobno vedel v železniškem vozu tako, da so se sopotniki škandalizirali nad njegovim ponašanjem.

Ko je dospel vlak v Krmin, so se potniki pritožili in policijski agent Filipič je pozval Simčiča, naj mu sleči. Simčič pa se je branil in ni hotel ubogati. Ko ga je policijski agent prijel in ga s silo gnal, začel je Simčič hudo razsajati ter breati z nogami in rokami okoli sebe, tako, da je policijskega agenta celo ranil.

V ponedeljek stal je Simčič pred tukajšnjim kazenskim sodiščem. Državno pravdnistvo tožilo ga je zaradi razžaljenja Nj. Veličanstva, zaradi nespođobnega vedenja in zaradi nasilstva. Glede prvih dveh zločinov je bil Simčič oproščen, obsojen pa je bil zaradi nasilstva. Sodišče mu je prisodilo 4 mesečno težko ječo. —

Samomor orožulka. — V sredo popoldne ustrelil se je s svojo puško blizu Topoljana v Furlaniji orožniški postajevodja iz Ajela, Anton Stock iz Bazovice. Stock je baje že prejšnji dan pokorno naznanil orožniškemu poveljništvu, da se bode ustrelil.

Bralno in pevsko društvo „Vipava“ v Mirnu. — Podpisani uljudno vabi k vstanovnemu občnemu zboru „Bralnega in pevskega društva „Vipava“ v Mirnu, ki bode v torek dne 8. t. m. ob 4. pop. v prostorih g. M. Faganelli v Mirnu (pri „Štantu“).

Osnovni odbor.

Vročina pri nas. — Zadnje dni je začela pri nas pritiskati huda vročina, ki še vedno traja. Imeli smo večeraj in predvečeranjem v senci 37 stopinj Cels.

Suša in pomanjkanje vode v Istri. — V Istri nastala je huda suša, v nekaterih krajih ni že par mesecev deževalo. Vsled tega je zavladalo po nekaterih občinah posebno pa v Poreču in Rovinju veliko pomanjkanje vode.

C. kr. okrajno glavarstvo v Sezani razglašja: V smislu § 217 zakona od dne 25. oktobra 1896. drž. zak. št. 220 bode pri tukajšnjem davčnem referatu razpoložen izvleček iz plačilnih nalogov o osebni dohodarini za leto 1903. od 31. avgusta do 12. septembra t. l. od 9.—12. predpoldne, katerega si moreje ogledati davkoplačevalci.

Afera Bratuša. — Mnogo hrupa je vzbujala ta čudna afera in so jo posebno Nemci uporabili, da so na najnesramnejši način udrili po Slovincih, kot divjakih, ljudožreih itd. — Zginila je namreč hči zakonske dvojice Bratuša na Štajerskem. Začela se je proti ti dvojici kazenska preiskava in ker sta zakonska Bratuša izpovedala, da sta svojo hčer umorila, razsekala, spela in pojedla, prišlo je tudi do kazenske obravnave in do obsodbe. Pred nekaj tedni pa so prijeli v novomeški okolici neko dekle, ki se je

tam vlačilo in to dekle bila je in je hči zgoraj omenjenih Bratušev, kakor je sedaj popolnoma dognana reč. Zdaj si ljudje ubivajo v glavo, zakaj sta si zakonska Bratuša naprtila po krivem na glavo tak grozen zločin, katerega nista nikdar izvršila.

Velike vaje na Ogrskem. — Včeraj so začele pri Ujhalu na Ogrskem velike vojaške vaje, pri katerih sodelujeta vojna kora VII. in XII. Vaj se udeležijo tudi honvedi. Pri vajah so navzoči prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand, armadna nadzornika knez Windischgrätz in baron Waldstätten in feldzeugmeister Kropatschek in drugi. Napravijo se pri teh vajah tudi na prostem peči za pečenje kruha, uporabljali se bodo avtomobili in za prvi krat tudi motocikli.

Wilhelmov zeljšeni sok je vže dolgo let priljubljen sok proti kašlju. Eno steklenico po K 250, poštni zavoj s 6 steklenicami za K 10— pošilja franko na vse avstro-ogerske poštne postaje Franc Wilhelm, lekarnar, c. kr. dvorni zalagatelj v Neukirchen (Spodnje Avstrijsko). V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavitku grb trga Neunkirchen (devet cerkva). Prodaja se v vseh lekarnah. Kjer se ne dobi, se pa direktno dopošlje.

Razglas.

Semenj za živino in blago v Renčah bil je do sedaj vedno dne 6. septembra, a od sedaj dalje bo ta vsako leto prvi ponedeljek meseca septembra; letos torej že na ponedeljek dne 7. septembra.

Županstvo v Renčah, dne 10. avgusta 1903.

Ant. Merljak, župan.

2 kandidatini ali 2 učenki

sprejme se na stanovanje in hrano v ulici za vojašnico (via Caserma) št. 9. III. nadstropje.

4 učenci

do 12. leta starosti se sprejmejo na stanovanje in hrano. Nemščina se poučuje brezplačno. Kje, pove upravništvo lista.

„Centralna posojilnica“
v Gorici,
uraduje od 1. avg. naprej
od 8. zj. do 1. pop.

Leop. Reja,
gostilničar „Pri Golobu“
na voglu ulice Morelli.

Priporoča pristna briska bela in črna vina. — Izborna kuhinja postreže o vsakem času z okusnimi mrzlimi in gorkimi jedili.

Zastopstvo za prodajo pravega ljubljanskega kislega zelja v zabojih od 25 do 50 kg.

Za mnogobrojen obisk se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi.

brezpogojno. Mi pa smo svoji narodni časti dolžni, boriti se — a njo do zadnjega dihljaja. Vsi narodi v Avstriji so si te svoje pravice do šol že priborili, le mi potrpežljivi trpini nimamo ničesar. Naše društvo je vzelo z vso vneto vprašanje zopet v roko, in skušalo bo privedi ga s pomočjo vseh slojev, ki so dobre volje, h končni rešitvi. V sled tega obračamo se do Va, da nas vsak po svoji moči podpirate, da ste nam na strani, ko se bomo sklicevali na ljudsko voljo. Ljudska volja mora ostati sveta vsakomur, naj si bo že naši vladi ali posameznim tiranskim diplomatom. Od leta do leta bomo burneje zahtevali, organizovali se bomo v krepkejšo podporo svojih zahtev. Dragi vojaki! Bodite nam ob tem delu verno ob strani, zaupajte v moč svojega naroda, bodite v boju složni, in najbližji čas vam poda jamstvo, da nismo samo za hlapčevanje, ampak za krepek napredek. Dati nam morajo, kar nam pritiče, pravično oddeliti naše deleže, pripoznati nam morajo pravico. Pripoznati nam morajo pravico do kulturne izobrazbe in zato zahtevamo vspešno slovensko ljudsko šolo v Gorici in slovenskimi gimnaziji.

Slovensko univerzo v Ljubljani.

Politični pregled.

Angleški kralj na Dunaju.

V torek je bil obed pri angleškem poslaniku, katerega sta se udeležila angleški kralj in naš cesar. Tudi tu se je napivalo a brezpomembno.

V sredo je bil lov na jelene na otoku Lobau. Angleški kralj je ustrelil jednega, a naš cesar dva jelena. Proti večeru bil je intimen obed v Schönbrunn. Poleg angleškega kralja, našega cesarja in adov cesarske rodbine, sta se udeležila tega kosila tudi angleški poslanik sir Plunkest in minister za zunanje zadeve grof Goluchowski.

Po obedu je bila gledališka predstava. Angleški kralj, ki je nosil frak, ki se mu najbrže bolje podaja nego vojaška uniforma, ostal je pri predstavi do konca, dočim je ostal naš cesar, ki je bil oblečen kot polkovnik, le nekoliko časa.

V četrtek ob 10. uri 10 minut je odpotoval angleški kralj. Na kolodvor ga je spremil avstrijski cesar. Vlada sta se pri slovesu poljubila in si podala roke.

Naš cesar v Budimpešti.

Naš cesar se je odpeljal v četrtek v Budimpešto in se povrne na Dunaj dne 9. t. m. Do tedaj mislijo da bode ministerska kriza na Ogrskem rešena.

Ruski car na Dunaju.

Ruski car pride na Dunaj dne 30. septembra zjutraj.

Važna vojaška posvetovanja.

Kakor poročajo listi, so se vršila te dni na Dunaju važna vojaška posvetovanja, katerih so se udeležili vsi vodilni generali. Ta posvetovanja so veljala od jedne strani sedanjemu političnemu položaju na Ogrskem v vojaškem pogledu, od druge strani pa dogodkom na Balkanu. Pri teh konferencah se je sestavil baje zapisnik, obsežajoč 40 strani, ki se je izročil v tisk tajnemu oddelku državne tiskarne. Glede eventualnih dogodkov, ki bi primorali našo državo k akciji, je že popolnoma preskrbljeno.

Vojaške zadeve.

Določba, s katero so prizadeti vojaki, nahajajoči se v četah skupne armade in vsled katere bodo morali oni ostati v stalni vojaški službi četudi končajo s 30. sept. t. l. svoje triletno službovanje, se prav nič ne dotika deželnih brambovcv. Deželna bramba je namreč za to državno polovico posebna stvar, kakor so posebna stvar za Ogrce honved. Kakor razpolagajo Ogrji po svoji volji gledé honvedov, tako razpolaga tudi naš državni zbor po svoji volji gledé domobrancev. Tedaj kontingentni zakon gledé domobrantskih novincev, je bil v našem državni zboru sprejet in dobil je tudi Najvišje potrjenje ter postal popolnoma ugoden za izvršbo. Zato pa so poklicani s 5 okt. t. l. vsi domobrantski novinci v vojaško službo, kakor bodo tudi koncem septembra izpuščeni iz nje vsi oni domobranci, ki končajo s 30. sept. svojo službo. Seve, da je to zopet jako čudno, ako se pomisli, da bi se moralo s honvedisti postopati, kakor se postopa z našimi domobranci.

Kar se pa tiče vojaških novincev, ki so bili to leto vzeti v vojake in so prideleni skupni armadi, in bi imeli nastopiti v oktobru svojo vojaško

nalog, da naznanijo prebivalstvu z javnimi oglasi, da se letošnjih novincev v mesecu oktobru ne pokliče v vojaško službo kakor je bila do sedaj vsako leto navada. Novincem pa, ki bi hoteli proste volje nastopiti vojaško službo je to dovoljeno. Pa ne samo to. Izpustilo bi se tudi namreč iz vojaške službe toliko vojakov, ki dokončajo dne 30. sept. svojo triletno službo, kolikor novincev bi prostovoljno nastopilo vojaško službo.

Obljube Körberjeve vojakom.

Državni poslanec Nowak je pisal ministerskemu predsedniku pismo, s katerim pozivlja vlado, da skliče parlament v svrhu, da se popravi trda in nezastuzena kazen, vsled katere bi morali vojaki, ki doslužijo s 1. oktobrom tri leta ostati v službi še do 31. decembra t. l.

Ministerski predsednik je odgovoril poslancu Nowaku na to pismo. Pripoznal je, da je to hud udarec za vojake in pristavil, da se bo vse poskusilo, da bi do tega ne prišlo, da bi vojaki, ki doslužijo 3 leta koncem septembra še nadalje ostali v stalni službi. Ako bi pa vendar moralo tako biti, potem pravi dr. Körber v svojem pismu, dovolile se bodo vojakom pa v poznejšem času druge olajšave. So pač Körberjeve obljube, za katere ne bi niti žid dal počenega groša.

Čehi in položaj.

V ponedeljek se je vršilo v Pragi zborovanje delegatov čeških strank, zastopanih v državnem zboru, da se porazgovore o stališču, na katero se je postaviti Čehom ozirom na vprašanje vojske. Zboru so bili predloženi izgotovljeni predlogi, ki veljajo ne le zahtevam Čehov glede vojske in pridržanju letnika 1900 pod orožjem, ampak tudi splošni državni krizi.

Zastopnik agrarcev je izjavil, da te predloge predloži agrarnemu izvrševalnemu odboru in da pozneje sporoči o storjenih sklepih. Zastopnik Mladočehov je izjavil, da je mladočehska stranka že zavzela stališče v tej stvari in da bo o tem sklepal zbor mladočehskih državnih in deželnih poslancev. Konečno pa so sklenili, da naj Mladočehi svoje sklepe, storjene v tem predmetu, poprej prijavijo drugim strankam, da pride do skupne akcije vseh čeških strank.

Kriza na Ogrskem.

Po poročilih raznih ogrskih listov bode prihodnji ogrski ministerski predsednik najbrže Aleksander Wekerle. Glede narodnostnih koncesij bi se njegovo ministerstvo zadovoljilo s tem, da se premele vsi ogrski častniki k ogrskim polkom, dalje da se uvede madjarsčina kot poučni jezik v nekatere vojaške zavode in konečno da postane pri vojaških sodiščih na Ogrskem madjarsčina razpravni jezik. Wekerlevo ministerstvo bi torej ne zahtevalo madjarskega poveljnega jezika. Wekerle bi iskal zaslonbe le v liberalni stranki, z opozicijo bi se pa ne spuščal v formalna pogajanja. Ako bi pa opozicija ne bila zadovoljna z omenjenimi koncesijami in bi se nadalje tirala obstrukcija, bi Wekerle razpustil državni zbor. Navidezno postavlja se opozicija že danes v svojih glasilih po robu proti takim nameram nove morebitne vlade, v resnici pa pravijo, bi se tudi opozicija za zdaj zadovoljila s tem, s čemur bi se zadovoljil Wekerle. Opozicija je baje prepričana, da je v sedanjih trenutkih nemogoče doseči vsega, kar je zahtevala. Odložila bi torej za zdaj bojno orožje, da je zopet pograbi pri prvi ugodnejši priliki. Sicer pa je gotovo, da so liberalci kakor opozicijonalcji na Ogrskem jednega in istega mnenja ter da so nasprotstva, katera hlinijo razne ogrske stranke, le pesek v oči vsem onim, ki Ogrom kaj verujejo.

Poslanec Kathrein in ogrska kriza.

O ogrski krizi se je izjavil sedaj tudi poslanec Kathrein, ki pravi, da se bodo pokazali žalostni nasledki, ako bodo merodajni krogi napram revolucionarnim elementom na Ogrskem prijenljivi. To bi bil začetek propada. Vse, kar bi interese Avstro-ogrskje na skupni vojski kaj omajalo, se mora odločno zavrniti, vendar pa storimo prav, ako se pripravimo za vsak slučaj.

Bolgarski knez Ferdinand

se je konečno vendarle vrnil v Bolgarijo. Ali obnašal se je pri svojem povratku kakor se obnaša maček okoli skledé vroče kaše. Prišel je namreč v Bolgarijo na skrivaj in po ovinkih, a vrnil se ni v Sofijo, marveč podal se je na svoj grad Euxinograd, ker se boji, da bi v Sofiji ne bila varna njegova koža. Knez Ferdinand pa bi še zdaj ne bil prišel v Bolgarijo, da se mu ni predstavila v Murany na Ogrskem deputacija bolgarskih prvakov, ki mu je povedala na uho, da ga Bolgari prekličejo, ako se ne vrne v Bolgarijo. Tudi temu prizivu se je knez Ferdinand šele potem odzval, ko je družinski svet sklenil, da se vrne knez v Bolgarijo da brez otrok. Položaj

na Bolgarskem je danes tako kritičen, da se ne bode nič čuditi, ako nam prinesejo že najbližji dnevi vesti o izvanrednih dogodkih, ki so se dogodili v Bolgariji.

Macedonski dogodki.

Turčija se vedno bolj norčuje z Rusijo in Avstrijo. Te dni jima je poslala noto, s katero ju zatrjuje, da je vse preskrbljeno za varnost ruskih in avstrijskih konzulatov. Koj drugi dan pa so turški vojaki, korakajoč skozi Skoplje, streljali na poslopje avstrijskega konzula in merili na okno iste sobe, v kateri se je konzul nahajal. Turčija je zopet naznanila avstrijskemu poslaniku v Carigradu, da je zaradi omenjenega dogodka dala zapreti več Bolgarov. Torej za to, ker so streljali na poslopje avstrijskega konzula turški vojaki, dala je Turčija zapreti Bolgare in naznanila to avstrijskemu poslaniku. Ali se ne pravi temu, norec briti s kom? Sicer se pa pozdeva, da stopa macedonska ustaja v drugi stadij. Listi pišejo namreč, da je dospel v Moskvo neki odposlanec in zaupnik Borisa Sarafova, ki je naprosil tamošnja vseslovenska društva za večjo pomoč ustašem. Isti baje ima tudi nalogo, da se z voditelji panslavistične propagande v Rusiji dogovori glede organizacije ruskih dobrovoljnih čet, katere se odpošljejo v Macedonijo.

Ako pa se bodo začele iz Rusije odpošljati dobrovoljne čete na pomoč slovenskim bratom v Turčiji, pričakovati je, da se bodo začeli nabirati dobrovoljci tudi po vseh drugih slovanskih deželah, ker Slovani vendar ne morejo mirno gledati, kako jim kleti Turčin kolje njih slovanske brate na Balkanu.

Danes je že skoraj vsa Macedonija v ustaji. Čete ustašev vedno bolj naraščajo in dosegle so v bojih s turškimi vojaki v zadnjih dneh mnogo prav lep h vspehov. Ali klanje je od dne do dne grozovitejšje od obeh strani in da se pri vsem tem Evropa še ne zgane to je največji skandal.

Iz Carigrada se poroča, da je došlo te dni ruskemu poslanstvu od turške strani pretižno pismo, v katerem je rečeno, da bodo Turki pogнали v zrak vsa poslopja ruskih podanikov stanujočih v Caremgradu in najprej pa poslopje ruskega poslanika, ako v Bolgariji ne prenehajo s podpiranjem ustašev. Istotako se poroča iz Carigrada, da so Turki, broječi 22 bataljonov in nekaj baterij, napadli štiri glavne tabore ustašev in jih iz streh zapodili v beg potem ko jih je ostalo na bojišču mnogo mrtvih. Opomniti je, da so te vesti iz Carigrada, da so torej turške vesti, o katerih je bilo že večkrat dokazano, da je bilo ravno nasprotno res, kar so te vesti trdile.

Domače in razne novice.

Upokojenje. — Poštni višji upravitelj v Gorici g. Peter Augscheller stopil je v stalni pokoj po 48 letnem službovanju.

Imenovanje v državni stavbeni službi. — C. kr. namestnik za Trst in Primorje je imenoval absolviranega tehnika Gvida Brassa provizoričnim stavbenim adjunktom v primorski državni stavbeni službi.

Smrtua kosa. — Umrla je in so jo pokopali v sredo gospa Marija Gabršček, soproga c. kr. poštnega uradnika g. Ivana Gabrščeka v Gorici. N. p. v m.!

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravnistvu: O priliki zmage protizupane nove stranke v občinsko starešinstvo v Sovodnjah, na predlog novoizvoljenega starešine g. Iv. Tomšiča nabrali g.čni Kernelija in Ludovika Vuk 9 K 50 v; č. g. Anton Lazar, župnik v Nemškem Rutu 10 K.

Srčna hvala!

Birmovanje v gorškem dekanatu. — Premisljostni knez in nadškof bo delil sakrament sv. birmo dne 20. t. m. v Čepovanu, dne 21. na Lokvah, dne 22. v Gorenji Tribušji, dne 23. v Grgarju, dne 24. v Batah, dne 25. v Ravnicah, dne 27. v Št. Andrežu, dne 11. oktobra v Solkanu, dne 12. v Kronbergu, dne 13. v Pevmih, dne 14. v Podsobotinu in dne 15. v Št. Mavru.

Romanje Slovencev v Oglej in na Sv. Goro. — Dne 9. t. m. priredé, kakor smo že poročali kranjski Slovenci romanje v Oglej. Oni naši ljudje, ki bi se hoteli udeležiti romanja v Oglej, odidejo iz Gorice lahko po železnici in s cer dne 9. t. m. ali z osebnim vlakom ob 4.45 zjutraj, ali pa z brzovlakom ob 6.46. Odpeljejo se do Trziča in počakajo tam furlanski brzovlak, ki gre iz Trziča ob 7.27. Najpripravnejša in najcenejša vožnja pa je gotovo v omnibusih. Kdor se hoče voziti z omnibusom, naj

se oglasi v upravnistvu „Primorskega lista“ do ponedeljka.

Romanje tržaških Slovencev na Sv. Goro. — V sredo ob 3. uri popoldne je pripeljal romarski vlak tržaške Slovence na goriško postajo. Od tod so se podali na Sv. Goro.

Romarji in „Soča“. — V zadnjih časih so naši romarji „Soči“ in njenemu lastniku jako na potu. Zaganje se vedno vanje ter se ji cedijo posebno sline po tistih borih vinarjih, katere porabijo romarji za potne stroške. Prepričani smo sicer, da se naši romarji za „Sočino“ bevskanje prav nič ne zmenijo. Vendar znano nam je sredstvo, s katerim bi lahko naši romarji ne le panali „Sočo“ in njenega lastnika, ampak si celo pridobili njuno naklonjenost. Vsi romarji namreč, ki obiščejo Sv. Goro, kupili naj bi pri „Sočinem“ lastniku po jeden iztis njegovega imenitnega ka'omona, ob jednem pa se podali tudi vsi v njegovo oštarijo „Birraria alla ghiacciaia“ in si tam naročili dragoceno kosilo ali pa večerjo. Ako naši romarji to storé, preobrne se „Sočin“ lastnik koj iz Savla v Pavla in v „Sočinih“ predatih mrgotelo bode člankov, ki bodo priporočali romanje na Sv. Goro. „Soča“ in njen lastnik se borita namreč za svoje ideale, a ti ideali so, kakor je danes že vsem znano, — denar.

Volitve v gospodarski svet in v občinsko starešinstvo v Sovodnjah so se vršile v sredo in v četrtek. Boj je bil hud, ker nasprotni si stranki sti napeli vse sile, da bi prodrli. Izid volitev v gospodarski svet je bil ta, da stranka sedanjega načelnika je propadla, kajti prodrla je samo v I. razredu, dasiravno je napela vse žile. Ljudstvo je odprlo oči in sprevidelo, da s takim gospodarjenjem se pride hitro na rob propada. Govori se nekaj o utoku, naj ga le naredijo, ako se hočejo še bolj osmešiti, kakor so se na dan volitve. Njim je v Sovodnjah za zmajr odklenkalo. Tako je prav.

Volitve v občinsko starešinstvo so se vršile pa v četrtek. Pri teh volitvah je bila naša zmaga na celi črti. V prvem razredu so nasprotniki kar vrgli puško v koruzo ter zbežali kakor kača. Župan je zbežal z volišča in še volitev ni hotel voditi, ampak je prepustil enemu podžupanu, da je iste vodil. Kislo grozde, kaj, g. župan? Tudi o teh volitvah se govori o nekem utoku, ki pa ne bo imel nobene podlage, ako ne pošteno narfabajo politično oblast.

Živeli vrli Sovodenjci, Rubinjci, Pečani in Gaberci, le po tej poti dalje, ker je edino prava.

„Centralna posojilnica“ v Gorici je imela letos do 31. avgusta prometa K 1.860.582:19. Hranilnih vlog se je letos vložilo K 289.578:18, dvignilo pa K 195.887:39 in znaša stanje hranilnih vlog dne 31. avgusta 1903. K 771.146:86, torej za K 93.690:79 več nego z dnem 31. decembra 1902. Posojil se je dalo K 82.674:23, vrnilo pa K 33.536:51 in znaša stanje posojil dne 31. avgusta 1903. K 633.355:10, torej za K 49.137:72 več nego dne 31. decembra 1902. Sprejemki v tekočem računu so znašali K 580.568:18, izdatki pa K 646.529:19, in je znašal promet v tekočem računu K 1.227.097:37, aktivno stanje tekočega računa pa K 178.278:01, torej za K 75.494:30 več nego koncem prošlega upravnega leta.

O figura comica! — Pregovor sicer pravi, da nikdo ne vé, kje ga čaka smrt, a Gabršček je vendar dobro vedel, da ga je čakala bela smrt na občnem zborni „Krojaške zadruge“ „ali pa kje tam blizu“. Da bi se smrti rešil, popihal jo je pred usodepolnim dnevom v Kobarid. Njegov strah je bil popolnoma opravičen. Saj mu je še pred kratkim prerokovala ciganka, da bo „skuz enga kavca nesrečno smrt sturu“. Tudi je bila gospa enega izmed klerikalcev tako prijazna, da mu je povedala v obraz, da ga pretepó, ako pride na občni zbor „Krojaške zadruge“. Komu bi se ne bile v takem položaju hlačiče tresle? In tresle so se tudi našemu junaku po vsej poti od Gorice do Kobarida. Po solkanski cesti se je vedno plaho oziral, ali morda ne prileti za njim kdo izmed zarotnikov. Od tod je drvil po soški dolini, kakor bi ga bile furije podile. Le v Plavah in Kanalu se je mudil par minut. V Plavah je preganjal svoj strah s Konjedčevim bricem, v Kanalu pa s Čerbonovim teranom. Blizu tako zvanega turškega križa je imel neko opravilo. Ko se je vračal na voz, ga je zagrabila mala robida za hlače. Mislé, da ga je sovražnik iz zaseda napadel, je tako zavpil, da je kočijaž od strahu skoraj z voza padel. Od turškega križa je šlo dalje ob Soči kakor v Bürgerjevi „Leonori“:

Po cesti gori pok, pok, pok
Je od podkvá bobnelo,
Na levi, desni kak leti
Grmovje, graja, polje!

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča
tovarna stolov

Fr. Švigelj,

na Bregu p. Borovnica, Kranjsko,

priporoča sl. občinstvu, preč. duhovščini, imejteljem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd. itd. natančno in trpežno izvršene

stole, fôtelje, vrtno stole, gugalnike, naslonjače itd. itd.

po kar najbolj nizki ceni.

Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji limitirano. — Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstenine. — Na željo pošlje tvrdka najnovejše obširne cenike z nad 800 slikami, iz katerih se razvidi oblika blaga in cene, franko. — Naročevalcem na debelo znaten popust.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“

4-6 učenk

sprejme se na stanovanje in hrano.

Kje, poizve se pri postrežniku „Šolskega Doma“.

Peter Cotič

čevljarski mojster,

Gorica, Gosposka ulica 14,

se priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi,

Pri svetem Antonu Padovanskem

NOVA ZALOGA

cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in nešteto nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križčev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezenja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Ivan Schindler, Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelstvo.

Mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroj za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, vodovode, žel. cevi itd.

Od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih cenah! Ravno tako vse priprave za kletarstvo: medene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konopljene cevi, gumijeve ploče, stroj za točenje piva, škrinje za led, stroje za sladoleđ, priprave za izdelovanje sodovke in penečih vin, mline za dišavo, kavo itd.; stroje za izdelovanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice; želežno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje pleskarje itd.

Vse s večletnim jamstvom!

Po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke!

Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno.

Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Piše naj se naravnost:

Ivan Schindler,

Dunaj III., Erdbergstrasse št. 12.

Očarana

sem jako od lepote in dobrote Tvoje obleke. Kje vendar Ti kupuješ tako krasno blago? Povej mi vendar!

v „Krojaški zadrugi“

Gosposka ulica št. 7.

katera tvrdka ima največjo zalogo te vrste v Gorici.

Kako je li to mogoče, saj sem vendar čitala v nekem listu, da nima „Krojaška zadruga“ nikakega blaga več.

Pojdi, pojdi in ne veruj vsake reči; prepričaj se sama in iznenadena bodeš, ko zagledaš isto založeno tako velikansko z blagom, da bodeš kar strmela. Tu ti leži na razpolago izvanredna množina raznega blaga za vsaki spol, in za vsaki letni čas, kakor krasne Zephyrje, batiste, perkal, svile, Oxford, Pique, vsakovrstnega volnena blaga, moško sukno po vsakej ceni in izberi.

Tam dobiš bogato izber vsakovrstnega blaga, za neveste jako veliko zalogo perila, kakor platna, Chiffon, prtenine, hlačvine, volnene odeje, kovrte žepne rute itd. Tam dobiš tudi vse blago prejšnjih sezon pod lastno ceno. Videla sem tam tudi krasne vzorce že narocenega blaga za jesenski čas.

Na zahtevo se pošiljajo uzorci brezplačno. Cene so tako nizke, da se je čuditi, seveda tudi stalne. Torej pridi in poskusi, in gotovo boš zadovoljna!

Odlikovana kleparska delavnica

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

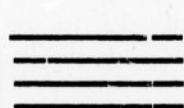
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih,

briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Artur Makutz

Gorica, Ozka ulica št. 1.

izvršuje vsa naročila, spadajoča v kleparsko stroko z največjo natančnostjo. Izvršuje vpeljavo in popravo strelvodov itd.

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljudna prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo sladne kave, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kafe ta počeba.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsa torka in sobota ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevev tekalšišu po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetterini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po leti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Govor

and. jur. Julijana Pavličeka na ljudskem shodu akad. letjalnega društva »Adrija« v Gorici.

Genjeni zborovalci!

Naslanjate se na izvajanja t. predgovornikov o kratenju pravic do lastnega solstva in lastne kulturne izobrazbe, ki sta najvažnejši, da celo edini pogoj za obrambo naše narodne individualnosti in narodnega napredka, hočem preiti na tretje kulturno in življenjsko vprašanje slovenskega naroda, na staro zahtevo po slovenski visoki šoli. Kdor vé in pojmi, kaj pomenjajo za narod lastne visoke šole, se ne bo čudil, da ni odnehal tudi slovenski narod do danes s svojo zahtevo, ki se je porodila že več kot pred 100 leti, in ne neha do ugoditve nikdar več. Najboljši dokaz važnosti slovenske univerze za narod nam podajajo naši sovražniki sami, ki nimajo pravi naši zahtevi utemeljenega ugovora, nimajo drugega orožja nego brezobzirno krutost, s katero nam odrekajo na kratko vse, kar nam pritiče po vseh človeških postavah v dosego svojega narodnega in človečanskega poslanstva, krutost, proti kateri se mora boriti le z enakim orožjem; in mi Slovenci nismo prijeli še za to orožje, dasi se ne vemo braniti z drugim. Pravica? Kdor je Slovenec, ve, da je sicer sam pravičen, a tudi ve, da druge pravice ni na svetu. Radi tega zahtevajmo, vsak dan burneje zahtevajmo, jasneje podpirajmo svoje zahteve, dokler nas ne bodo upoštevali, in nas bodo, saj dobro vedo, da se nimajo bati samo nas. Mi vsi smo prepričani, da je danes veda glavni pogoj napredka v gospodarskem in vsakem drugem oziru; zato danes ne zadržuje niti najposlednejši kmet svojega otroka v stremljenju po izobrazbi, rad ga pogreša pri vsakdanjem delu in ga pošilja v ljudsko šolo, ponosen je, če ga je spravil do srednje šole, in nič bi ne imel proti temu, da mu gre sin mesto v semenišče na Dunaj, da bi ne bil Dunaj tako daleč in revnemu dijaku vsled pomanjkanja in zapeljivosti tako nevaren za zdravje in življenje. Kako malo dijakov se more upati ob naših splošno neugodnih razmerah daleč od domovine med brezobzirne narodne sovražnike, da tam doseže,

povsod zaničevan in sovražen, svoj poklic, kateri mu potem še greni nam sovražen sistem krivičnega protektorstva in privilegijev. Da bi imeli v svoji sredi, v svoji bližini, lastno univerzo, bi se olajšale zdato gnotne zapreke in število dijakov bi se v štirih letih najmanj podvojilo. Že sedaj pošilja slovenski narod do 150 abiturientov leto za letom na univerzo; ti se raztresejo po vseh vseučiliških mestih naše cesarske kraljeve domovine, pripravljajo se po nemško za svoj poklic, ki za nas nikdar ne združuje v sebi pravega narodnega stremljenja. V nemškem jeziku se učijo poslovali s slovenskim narodom, po nemštvu in nenarodnosti računajo potem z njimi, ko stopajo kot uradniki v svet, in mnogim ni po teh pripravah težko služiti sistemu lojalneje kot rojenemu Nemcu. V najvažnejši dobi svojega duševnega razvoja se nevede in nehote odtujamo narodnim svojstvom, ker nismo od otročjih let dalje v onem duševnem stiku z narodom, kateri tvori in utrjuje le pristrčna vzgoja v narodni šoli, in ker nismo v najagilnejši in najkrepkejši dobi v dotiki s svojim narodom. In kako bi se v tem oziru spremenilo, da imam lastno univerzo v svoji sredi; agilnost akademiške mladeži, ki bi imela priložnost zajemati pri svojih prizadevanjih snov tudi iz neusahljivega vira domače kulture, iz narodove duše, bi vzklika v plodonosno delo, dijaštvo bi delalo z narodom, učilo, in izobraževalo ne samo sebe, ampak ob enem tudi svoje ljudstvo. Dijaštvo bi bila vez, ki bi spajala vse sloje naroda, reveža z bogatinom k skupnim narodnim nalogam, bi vedelo naše zatirano ljudstvo ljubiti, mu svetovati in voditi. Ako zahtevamo danes univerzo v Ljubljani, ne zahtevamo s tem nič novega. Ne le da je zahteva že stara, ampak resnica je, da smo univerzo že imeli a so nam jo brez vzrokov zopet vzeli. Letos poteče 200 let, odkar smo imeli v Ljubljani prva filozofska predavanja. Ko so po par letih ta vseučiliška predavanja prenehala, je ostal celo 18. stoletje klic po univerzi glas vpijočega v puščavi, dokler ni prenesla velika francoska revolucija mogočen preobrat tudi na slovenska tla. Kak je imel biti pri

nas preobrat, pri zatiranem narodu brez pravic? Preobrat je bil mogoč le iz slabšega na boljše. Zraven oživljene Ilirije je pripravil slavni Napoleon tla naši lepši in boljši bodočnosti ter ustanovil 1810. popolno univerzo, ki je izborna vsevala, ali je morala žalibog pasti s francosko prosveto že čez tri leta, 1813. — Slovenci smo padli zopet v ono temo, kakor pred letom 1810, in čakali zore, ki nam je zasvetila še-le 1848, ko so žarela Evropi in Avstriji tla pod nogami in je slednja kupila našo zadovoljnost in kri z novo popolno univerzo v Ljubljani. Že prihodnje leto so se državi časi zjasnili in vlada nas ni več rabila. Zato je pa vzela takoj tudi univerzo in nadomestila isto le z nekaterimi pravnimi tečaji na graškem vseučilišču, kojim je tudi v kratkih letih zatinsila oči. — Od teh dob se borimo neprestano za to svojo pravico in današnji shod je člen velike verige shodov, ki se vrše vsako leto ne le na Slovenskem, marveč povsod širom slovenskih zemlja. Posebno pa je vrgel slovenski trpin to staro zahtevo v svojo energijo na dnevni red sedaj ko se vlada dela očividno norca iz nas in nam hoče postaviti malone na isto mesto nekdanje slovenske univerze — laško univerzo. Nam ničesar — Italijanom univerzo v Trstu! Vlada jasno govori z nami. 750 tisoč Italijanov dobi univerzo, mi avstrijski Jugoslovani, nas je nad 2 milijona, ne dobimo ničesar, ne le ničesar, nož v srce dobimo, da prej poginemo pod vladnim in italijanskim pritiskom. Italijanom kakor vsem narodom privoščimo možnost najvišje izobrazbe, a mi smo tudi tu, in hočemo le to, kar nam gre. Za nas res nima vlada drugega nego palico in davkarstvo. In mi poljubljamo palico... Od tega skrajnega preziranja dalje smo vzdignili zopet svoj glas in pokazati moramo, da smo prestali žalostne čase, ko se je smelo delati z nami, kakor se je gospodom tam gori od trenutka do trenutka zazljubilo, hočemo pravice, pravice in enakopravnosti. Ako podaje 3/4 milijona Italijanov dovolj eksistenčnih pogojev za laško univerzo, moremo to storiti tembolj mi 2 milijonski narod. Kar premorejo Lahi, premoremo tudi mi: izgovor objestnih

diktatorjev, da naš jezik ni za vedo, je skrajna nesramnost. Glede polnoglasja in jezikovnega bogastva se ne more z njim primerjati nikateri drugi neslovenski jezik. — Seveda, jezik, kakoršen zadostuje za nastavljanje nemškega uradništva med slovenskim narodom, ta jezik ni za učne knjige in ne za leposlovje. Ako je bil mogoč slovenski pouk že na nekdanjih univerzah, zakaj bi ne bil danes, ko se je jezik le še razvil? Zopet pravijo, da nimamo znanstvenih predpogojev za lastno univerzo, da nimamo knjig, učnih močij itd. Naravnost smešen izgovor. Kake predpogoje so imele n. pr. prve univerze v Avstriji, v Pragi in na Dunaju, ki so se ustanovile že pred 600 leti? Ali so res imeli oni tačas prej knjige za univerzo samo? Smešno! Ali je sploh imel nemški narod v onem času toliko omikancev, ki so znali dobro brati in pisati, kolikor ima danes naše slovstvo zvezkov? Trdil bi, da ne. In naj pogleda slavna vlada, kako se je osmešila s to svojo skrbjo za Slovane takrat, ko je navajala te iste vzroke, kakor danes proti ustanovitvi češke univerze v Pragi. Češka univerza tekmuje danes v vsem z vsemi univerzami v Avstriji, pokazala je, da je imela nemška vlada dovolj vzroka bati se je, kajti ona nadvlada danes celo privilegirane Nemce in češki kulturi je postavila neomahljiv temelj za vse čase. Takoj ko bi nam dovolili vseučilišče, bi imeli, prej ko pokrijejo vseučiliško poslopje, zbranega toliko znanstvenega gradiva in knjig, da bi najmanj v prvem začetku izhajali. A potem ima prevzeti ravno vseučilišče nadaljno nalogo izpolnjevanja in zidati tam, kjer nam še kaj manjka. Niti za učne moči se jim ni treba bati. V kratkih letih bi podal tudi naš narod vzgled, da premore po svojih sinovih vsaj toliko, kolikor objestni Nemci in drugovi. Narod, ki je podal svetu in državi toliko slavnih mož, veljakov in učenjakov, kakor Kopitarja, Vego, Miklošiča, Kocena, Močnika itd., tak narod bi imel vendar tudi zase dovolj učnih močij. Vse pogoje za univerzo imamo. In če bi jih tudi ne imeli v tem številu, potreba po slovenski univerzi je tako velika, da more dati vlada, ako je pravična, isto

LISTEK.

Molitev za Bismarka.

Obrazec iz žitja poljskega kmeta na Pruskem. (Spisal J. K. Mačkovski.)

(Dalje)

To mišljenje se je pa spremenilo. Odkar se je bila dala prevideti, se je čutila zelo slabo. In tedaj ji je govoril g. duhovnik tako divno lepo; dal jej je tako lepih naukov, da se je zdela ubogi ženi, da se jej že raj odpira. Tudi ta ubogi gospod duhovnik je že trpel za Bismarka, kakor jej je povedal v tolažbo; trpel je pred leti zato, ker je spovedal nekega ptujca v sosedni župniji. Človek bi kar ne verjel, kar dela ta Bismark z ljudmi. Tedaj so bili obsodili duhovnika na pol leta v isto ječo, v kateri je umrl Tine; samo da je gospod Bog svojega služabnika zdravega otel iz ječe, ki jo je pretrpel za božjo čast. In ko se je čudila, da Bog tako mirno zre na to in pusti Bismarku tako hudo delati, poučil jo je duhovnik, da so poti božje previdnosti včasih tako čudne in nerazumljive, da bi človek zastoj skušal jih razvozlati in razumeti. Tudi ni treba tega sku-

plača vsakega prav po njegovih zaslugah. Vidi se, da Bog tako hoče, naj trpi poljski narod za davne grehe. Brez trpljenja nihče ne pride v nebesa. Torej je dolžna tudi Dobrica udano prenašati svojo bolelost, da se jej dovoli vstop v nebeško svetlost. Na onem svetu da bomo združeni na veke v svetlobi božji, v radosti in veselju; in tedaj se nam bode zdelo svetno trpljenje tako lahko, da se bomo kar čudili, da smo dožili to zaradi njega. Bog sprejme k sebi vse nedolžne in prave spokornike; ne zameri pa tega, kar človek stori v blaznosti. In otroci — kaj otroci! Ta, ki živi ptiče na polju in odeva uborne lilije, ta ne dopusti, da otroka pogineta. Ona pa bo mogla v nebu še bolje čuvati nad njimi in prositi pri Najvišjem sreče za njuno življenje. Tedaj ne sme javkati, da jo je Bog obložil s križi; in da jo morda kmalu odloči od otrok ter jo pokliče k sebi, in tam dobi vse dobro v povračilo za to zemsko trpljenje.

Tako je govoril župnik, in njegove besede so izzvale rajске prikazni v sprejemljivi domišljiji bolnice. Zdelo se jej je, da stoji pred velikim čudovitim vr-

obdanim od take svetlobe, da so je kar oči bolele od tega pogleda. In v sredi te jasne svetlobe je zagledala svojega Tineta, ki je stegal svoje roke k njej ter jo klical k sebi. Ali zdaj ni bil več tako blede in izmučen, kakoršnega je bila privedla iz bolnice, nego tak kot prej v zdravih letih — pravi junak. Na obrazu mu je bila taka radost in sreča, da je kar želela k njemu pobiheti, da se tudi ona udeleži te blaženosti.

In od te dobe se je čudno pomirila. Tudi misel, da se bode morala ločiti od otrok, jej je bila manj strašna. Čutila je dobro, da se jej nagiba življenje h kraju in da otrokoma zdaj ne more pomagati, ampak jima je le podoba boleznin in smrti, ki jima zastruplja mlado življenje. Naj bi tudi živela še dalje, bosta vendar otroka navezana odzdej na lastno delo. Z božjo pomočjo si že bosta pomagala. Stanko izstopi jeseni iz šole, in skrbel bo ter delal tudi za Marico. Sicer pa jej je Jarnej obljubil, da vzame v služaju njene smrti siroti k sebi ter ju bo dalje odgojeval, in Jarnej je bil mož, ki je storil več nego je obljubil. Otroka sta bila dobra, poslušna, čednostna; torej

Le ena britkost jo je mučila: da ju pusti na svetu še vedno pod oblastjo tega groznega Bismarka, katerega se ni mogla spomniti, da bi jo ne bile pretresle molnje (mrzčalice). Ko jo pokliče Bog, bo že varna pred njim — si je mislila — ker v svojem namišljenem raju nikjer ni mogla ugledati Bismarka. Pač pa je menila tam dobiti Tineta, ker tje gotovo ni segala moč tega groznega človeka. Ali otroka, bedna otroka, ostane tu pod njegovo oblastjo. Zdej jej je bilo žal, da je pravila tolikokrat — zlasti drznemu Stanku — o Bismarkovih krivicah. Dečko se je vidoma že zavedal, in znal je biti ponosen in trmoglav — zlasti do ptujcev. Le Bog varuj, da bi se mu ne zgodilo radi tega kaj slabega; kajti z Bismarkom ni šale. Dosti bi bilo že tega zla, ko bi ga jeseni ne hoteli pustiti iz šole; ker potem bi bil navezan dalje časa na Jarnejevo dobrohotnost. Jutri ga hoče še enkrat opomniti, naj bo le miren in previden, da kakorkoli ne razžali tega mogočnega.

Take misli so rojile po glavi bedni ženi, ki je ležala v britki bolesti na postelji. Vse življenje jej je stalo živo pred

Razložek je bil le ta, da je v „Leonori“ hudič jezdit, na tem begu pa Gabršček v kočiji sedel.

Ko je voz drdral pod Kolovratom mimo Vrsna, je Gab. pomrval in do Kobarida je bil prav slabe volje. Še le pred Kobaridom se mu je zjasnilo čelo. Svoj rojstni kraj zagledavši, je vzkliknil: „O Kobarid! ti srečni, dragi tržič, kjer plega mojega stoji očeta, kjer burjo so mi delali umetno!

A časi se spreminjajo! Tempora mutande, bi rekel Latinec! Zdaj delam ja z burjo v deželi — in kavci jo bodo občutili, ko hitro mi odleže.“

In res! Komaj je prešlo 8 dni, že je opravil naš junak svoja navadna opravila. Že 29. avgusta se v „Slov. Narodu“ zopet zgraža nad „veliko klerikalno sleparijo“ pri „Krojaški zadrugi“, poudarja, kakor je klerikalno sleparstvo na tanko dokazal in razkrije strmečemu svetu, kako so ga nameravali goriški kavci ubiti na občnem zboru „Krojaške zadruge“ „ali kje pa tam blizu“.

Končno izjavlja velikodušno, da ne ovadi državnemu pravdnistvu onih klerikalnih grdnov, ki so mu stregli po življenju — ker on ni Gregorčič!

O figura comica! Labudja pesem mesarskega beguna. — V zadnji notici smo rekli, da ne vidi „Soča“ drugega nego svojega lastnika žep, in da je krenila na pot, po kateri podira vse, kar ni temu žepu ugodno, naj je celokupnemu narodu še tako koristno. To trditev hočemo danes z nekaterimi dokazi tudi podpreti. — Najbližji dokaz nam je pač le A. G.—ka mesarjenje „Krojaške zadruge“. Najpriprostejši sodružniki „Kr. zadruge“ so iz pojasnil v našem listu razvideli, da je bila jedina pot, po kateri je bilo mogoče rešiti deleže, ki jih je naprednjaček Bisajček po svoji modri butici in naprednjaškem navodilu spravil v skrajno nevarnost, le ona, katero je nastopila na pomoč prihitela „Cent. posojilnica“. Ali „Soča“ je planila na „Cent. posojilnico“ in ji hotela zaprečiti to rešilno akcijo. Nič je ni bolelo srce, da bi bila pripravila s tem mnogo slovenskih delavskih in rokodelskih družin ob krvavo prisluzene pičle prihranke. Njej je bilo le na tem, da bi le bila mogla potem na račun teh slovenskih trpinov kovati kapital za svojo stranko in svojo mošnjo. — Drug dokaz. Odjemalce „Kr. zadruge“ odvraca A. G.—k s plašenjem s stalnimi cenami, z velikimi režijskimi troški in z velikim dolgom. Mi smo v predzadnji „Gorici“ dokazali, da so ravno stalne cene ugodnost in sreča za odjemalce, in v zadnji „Gorici“, da niso v „Kr. zadrugi“ režijski troški prav nič večji nego v zasebnih prodajalnicah in da je „Kr. zadrugi“ mogoče zadovoljiti se z manjšim dobičkom nego posameznemu trgovcu. Danes nam preostane govoriti še o dolgu. Kak dolg je zapustil naprednjak Bisajl „Kr. zadrugi“, smo čitali v poročilu z občnega zbora. Ker je „Kr. zadruga“ povsem rentabelno podjetje, ako je v pravih rokah, kakor je sedaj, smemo čakati z uro v roki čez leto in dan trenutka, ko se izplača zadnji vinar tega dolga. Dolga, kateremu morda ni para, da bi bil tako frivolno spočet. S tem dolgom torej, kateremu so ure štete, hoče A. G.—k odvracati odjemalce od „Kr. zadruge“. Dobro! A kake nravi je pa dolg, kateri tlači njegovi krčmi „Südbahn“ in „Birreria alla ghiacciaia“? Boje vitega Gabrščka prav trdo izživljemo, naj reši sam svoje uganko, da ima mali dolg „Kr. zadruge“ odvracati odjemalce veliki dolg njegove nemške in laške krčme pa privabljaati goste! He, Drejec, ali čuješ: Tu je Rod, tu pleši! Zakaj molčiš o znanih 150.000 svetlih kronic, katerih si se v potu svojega obraza udolžil pri „Montu“ za svoji krčmi?! To je menda drugačen dolg, nego po tebi razvpiti dolg „Kr. zadruge“! In če bi bil sam! Kaj pa Gorup, kaj kreditna banka v Ljubljani? Tiček, zakaj ne svariš gostov pred temi dolgovi? In pa ta presneti „Mont“! Niti neomejenemu poroštvo „Trg-obrtna zadruga“, po katerem „Soča“ že šest let bobna, ni hotel zaupati, da je stavil taki denarni veličini kot je A. G.—k, tako trde, naravnost žaljive pogoje. In na „Montu“ je „farski“ denar, A. G.—k je pa že sto in stokrat trdil v „Soči“, da „farski“ denar nima teka. In vendar se je A. G.—k za ta „farski“ denar neki tako zelo pehal, da se je dal na račun svojega lista celo z nekim nagobčnikom zadovoljiti. On, glasoviti pisac glasovitih „tutti frutti“ He, he, ali ni to divno? — Tudi režijski troški „Kr. zadruge“ ga tišče. Hm, hm! Kaj pa režijski troški njegove „Südbahn“? Kuhar sam se neki baha, da stane toliko kot kak srednjaški profa-

so vrgli tisočaki, izdani pred meseci za „Südbahn-automobil“? — Kdo plača? Gostje. Ti so res že črni postali, da celo častniki tožijo o neznosni draginji. Zakaj pa A. G.—k o tej draginji tako molči? Zakaj se čohalo le ob izmišljeni draginji „Kr. zadruge“, ko ima v svoji krčmi tako imenitno čohalo? Zakaj podi Slovence v te drave prostore ter jih odvraca o slovenskih krčmarjev, kateri imajo v istini stokrat manjše režijske troške! — Tu je torej pristna slika o veliki rodoljubnosti A. G.—ka. Mož se kaže vedno bolj v pravi luči. Če so pa nekateri rojaki tako zaslepljeni, da jim tudi ta afera s „Kroj. zadrugo“, s čimer se je A. G.—k tako nepričakovano kompromitiral, ne odpre oči, potem je to res obžalovati. Mi niti za las ne dvomimo, ako primerjamo sedanje rogovljenje A. G.—ka z njegovim delovanjem, ko ga je vodil še dr. Gregorčič, da se na A. G.—ku do pičice obistini narodni pregovor: Ogenj in voda dobro služita, a slabo gospodarita.

Uspeh Gabrščkovih ovadb. — Kakor znano, vložil je A. Gabršček svoječasno ovadbo na c. k. okrožno sodnijo, s katero je zahteval naj sodnja kaznuje z globo člane načelstva in nadzorstva „Krojaške zadruge“, ker niso pravočasno sklicali občnega zbora. Ko je bil že občni zbor razpisan, dostavil se je odboru odlok, glasom katerega so bili načelniki in nadzorniki obsojeni v globo 5 kron. Proti tej globi so se omenjeni uprli in dobili v odgovor svoje vloge sledeči odlok:

C. kr. više deželno kot utučno sodišče primorsko v Trstu o utoku načelstva „Krojaške zadruge“ z omejenim jamstvom v Gorici“ na sklep c. kr. okrožnega sodišča goriškega dne 7. avgusta t. l. posl. št. III 83/2, katerim je bilo redovno globoj kaznovano člane načelstva in tudi člane nadzorstva v smislu § 87 zakona dne 9. aprila 1873. leta št. 70. d. z. radi neposlušnosti propisov obseženih v § 22 odst. 3. tega zakona, — v nevajnem posvetovanju je tako-le sklenilo:

Razveljavlja se izpodbijani sklep, kolikor so bili istim globoj kaznovani člani načelstva in nadzorstva „Kroj. zadruge“, ne dotikaje se pa istega sklepa v ostalem ne izpodbijanem delu.

Obrazloženje. Zadržno načelstvo sicer res ne izpolnilo dolžnosti, ki mu jih § 22 odst. 3. navedenega zakona veleva, ali ono je z zanemarjanjem tega propisa dovoljno opravdalo, kakor je razvideti iz prošnje dne 2. avgusta t. l. vložene.

Zavoljo tega je više deželno sodišče menilo, da se dá odpraviti izrečeno kazneni radi nereda, čim se v ostalih delih sklepa ne dotikovalo.

C. kr. više deželno sodišče, v Trstu, 27. avgusta 1903. Pflügl.

Na c. kr. slovenski pripravljatelj za gimnazijo in realko v Gorici bode vpisovanje učencev od 9. do 14. leta dne 10. septembra od 8. do 12. ure predpoldne. Učenci se oglasijo s svojimi starši ali njihovimi namestniki pri vodstvu in prinesejo s seboj krstni list, dobro izpričevalo III. ali IV. razreda ljudske šole, zdravniško izpričevalo o stavljenih kozah, zdravih očeh in krepkem, popolnem telesnem zdravju, in ubožni list, če so starši ubogi. Prednost imajo oni učenci, ki v svojem prebivališču nimajo nobene priložnosti naučiti se nemščine, in ki niso učenci tukajšnje c. kr. deške vladnice. Učnine je 10 kron za vsako polletje; ubogi in vredni učenci so celó ali na pol oproščeni učnine. Ubožni list z vestnimi in natančnimi podatki, podpisan od župnika in župana, ne sme biti več star kot eno leto, kadar se izroči prošnja. Šolsko leto 1903/1904. se začne dne 18. septembra 1903, s slovesno službo božjo. —

Objava. — Podpisano vodstvo naznanja, da se prične šol. leto na c. k. pripravnici za učiteljska v Sežani, dne 16. septembra t. l. Istega dne se bode vpisalo učence, dečke, kateri so že dovršili 14. leto in si prisvojili primerno znanje na kakej večje ljudski šoli ali na kakem drugem sličnem učnem zavodu. K zglasitvi se zahteva: a) krstni list, b) zadnje ali pa odpustno spričevalo ljudske šole ali kakega sličnega zavoda, c) zdravniško spričevalo in d) spričevalo o cepljenju koz. Za obiskovanje tega učnega zavoda se ne plačuje nič šolnine, marveč daje se pridnim in siromašnim učencem nekoliko državne podpore.

Na c. kr. pripravnici za srednje šole na Proseku bo vpisovanje učencev dne 14. in 15. septembra; dne 16. sept. bo začetek šolskega leta s ur. mašo in

Na vpisovanje morajo privedi učence starši ali njihovi namestniki; predložiti morajo krstni list, zdravniško spričevalo o cepljenju koz in o zdravih očeh ter zadnje šolsko spričevalo.

Poseben vlak je dovoljen na vipavski železnici prihodnje nedeljo radi semnja v Renčah, ki bode v pondeljek dne 7. t. m. Odhod iz Ajdovščine ob 12 dopoldne, iz Gorice ob 2:10 pop.

Nesreča v tunelu pod Kostanjevco. — V turek predpoldne je počila prezgodaj ob urodu v tunel mina. Pri ti priliki je bil lahko ranjen delavec Anton Lipičar, katerega so prepeljali v tukajšnje bolnišnico.

Pokvarjen kruh v novi židovski pekarni. — V tukajšnjem „Gazzettinu“ čitamo, da je pristojna zdravstvena oblast konfiscirala v novi židovski pekarni 11 kvintalov pokvarjenega kruha, katerega so morali popolnoma sežgati. Dotični, ki poroča o tem v „Gazzettinu“, se čudi da listi o tem ničesar ne vedo, dočim se navadno dozna v listih, ako se kaki ženski na trgu konfiscirajo samo štiri zelene jabolke.

Čevljarska zadruga v Gorici. — V nedeljo so se zbrali v Marzini-jevi gostilni nekateri čevljarski mojstri in so sklenili osnovati si svojo čevljarsko zadrugo. Zvolili so odbor, ki ima nalogo sestaviti dotična pravila ter jih predložiti kompetentni oblasti v potrdilo.

V hotelu „Südbahn“, da govorimo po napredno-slovensko, je bil 19 letni natakar Adolf Menče iz Ljubljane. V turek jo je ta fant pobrisal in odnesel s seboj 118 kron, ki so pripadale lastnikom hotela. —

Tatvina. — Anton Kumar z Banjšic, stanujoč v Gorici, prišel je naznaniti policiji, da sta zmanjkala njegovi ljubici Tereziji Podgornik iz Čepovana dva bankovca po 20 kron. Konečno pa je moral Kumar priznati, da jih je vzel on sam. Spravili so ga pod ključ.

Izpred sodišča. — Neki 30 letni Anton Simčič iz Biljane se je dne 18. julija t. l. jako nespodobno vedel v železniškem vozu tako, da so se sopotniki škandalizirali nad njegovim ponašanjem.

Ko je došel vlak v Krmin, so se potniki pritožili in policijski agent Filipič je pozval Simčiča, naj mu sledi. Simčič pa se je branil in ni hotel ubogati. Ko ga je policijski agent prijel in ga s silo gnal, začel je Simčič hudo razsajati ter brcati z nogami in rokami okoli sebe, tako, da je policijskega agenta celo ranil.

V pondeljek stal je Simčič pred tukajšnjim kazenskim sodiščem. Državno pravdnistvo tožilo ga je zaradi razžaljenja Nj. Veličanstva, zaradi nespodobnega vedenja in zaradi nasilstva. Glede prvih dveh zločinov je bil Simčič oproščen, obsojen pa je bil zaradi nasilstva. Sodišče mu je prisodilo 4 mesečno težko ječo. —

Samomor orožulka. — V sredo popoldne ustrelil se je s svojo puško blizu Topoljana v Furlaniji orožniški postajevodja iz Ajela, Anton Stock iz Bazovice. Stock je baje že prejšnji dan pokorno naznanil orožniškemu poveljnistvu, da se bode ustrelil.

Bralno in pevsko društvo „Vipava“ v Mirnu. — Podpisani uljudno vabi k vstanovnemu občnemu zboru „Bralnega in pevskega društva „Vipava“ v Mirnu, ki bode v turek dne 8. t. m. ob 4. pop. v prostorih g. M. Faganeli v Mirnu (pri „Štantu“).

Osnovni odbor. Vročina pri nas. — Zadnje dni je začela pri nas pritiskati huda vročina, ki še vedno traja. Imeli smo včeraj in predvčeranjem v senci 37 stopinj Cels.

Suša in pomanjkanje vode v Istri. — V Istri nastala je huda suša, v nekaterih krajih ni že par mesecev deževalo. Vsled tega je zavladalo po nekaterih občinah posebno pa v Poreču in Rovinju veliko pomanjkanje vode.

C. kr. okrajno glavarstvo v Sežani razglašča: V smislu § 217 zakona od dne 25. oktobra 1896. drž. zak. št. 220 bode pri tukajšnjem davčnem referatu razpoložen izveček iz plačilnih nalogov o osebni dohodarini za leto 1903. od 31. avgusta do 12. septembra t. l. od 9.—12. predpoldne, katerega si moreje ogledati davkoplačevalci.

Afera Bratuša. — Mnogo hrupa je vzbujala ta čudna afera in so jo posebno Nemci uporabili, da so na najnesramnejši način udrihali po Slovenceh, kot divjakih, ljudožreih itd. — Zginila je namreč hči zakonske dvojice Bratuša na Štajerskem. Začela se je proti ti dvojici kazenska preiskava in ker sta zakonska Bratuša izpovedala, da sta svojo hčer umorila, razsekala, spekla in pojedla, prišlo je tudi do kazenske obravnave in do obsojbe. Prad. nekaj tednov se je odvijalo

tam vlačilo in to dekle bila je in je hči zgorej omenjenih Bratušev, kakor je sedaj popolnoma dognana reč. Zdaj si ljudje ubivajo v glavo, zakaj sta si zakonska Bratuša napravila po krivem na glavo tak grozen zločin, katerega nista nikdar izvršila.

Velike vaje na Ogrskem. — Včeraj so začele pri Ujhalu na Ogrskem velike vojaške vaje, pri katerih sodelujeta vojna kora VII. in XII. Vaj se udeležuje tudi honvedi. Pri vajah so navzoči prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand, armadna nadzornika knez Windischgrätz in baron Waldstätten in feldzeugmeister Kropatschek in drugi. Napravijo se pri teh vajah tudi na prostem peči za pečenje kruha, uporabljali se bodo avtomobili in za prvi krat tudi motocikli.

Wilhelmov zeljšični sok je vže dolgo let priljubljen sok proti kašlju. Eno steklenico po K 2:50. poštni zavoj s 6 steklenicami za K 10.— pošilja franko na vse avstro-ogerske poštne postaje Franc Wilhelm, lekarnar, c. kr. dvorni zalagatelj v Neunkirchen (Spodnje Avstrijsko). V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavitku grb trga Neunkirchen (devet cerkva). Prodaja se v vseh lekarnah. Kjer se ne dobi, se pa direktno dopošlje.

Razglas.

Semenj za živino in blago v Renčah bil je do sedaj vedno dne 6. septembra, a od sedaj dalje bo ta vsako leto prvi ponedeljek meseca septembra; letos torej že na ponedeljek dne 7. septembra.

Županstvo v Renčah, dne 10. avgusta 1903.

Ant. Merljak, župan.

2 kandidatini ali 2 učenki

sprejme se na stanovanje in hrano v ulici za vojašnico (via Caserma) št. 9. III. nadstropje.

4 učenci

do 12. leta starosti se sprejmejo na stanovanje in hrano. Nemščina se poučuje brezplačno. Kje, pove upravnistvo lista.

„Centralna posojilnica“
v Gorici.
uraduje od 1. avg. naprej
od 8. zj. do 1. pop.

Leop. Reja,
gostilničar „Pri Golobu“
na voglu ulice Morelli.

Priporoča pristna briska bela in črna vina. — Izborna kuhinja postreže o vsakem času z okusnimi mrzlimi in gorkimi jedili.

Zastopstvo za prodajo pravega ljubljanskega kislega zelja v zabojih od 25 do 50 kg.

Za mnogobrojen obisk se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi.

brezpogojno. Mi pa smo svoji narodni časti dolžni, boriti se za njo do zadnjega dihljaja. Vsi narodi v Avstriji so si te svoje pravice do šol že priborili, le mi potrpežljivi trpini nimamo ničesar. Naše društvo je vzelo z vso vneto to vprašanje zopet v roko, in skušalo bo privedi ga s pomočjo vseh slojev, ki so dobre volje, h konečni rešitvi. Vsled tega obračamo se do Vas, da nas vsak po svoji moči podpirate, da ste nam na strani, ko se bomo sklicevali na ljudsko voljo. Ljudska volja mora ostati sveta vsakomur, naj si bo že naši vladi ali posameznim tiranskim diplomatom. Od leta do leta bomo burneje zahtevali, organizovali se bodemo v krepkejšo podporo svojih zahtev. Dragi rojaki! Bodite nam ob tem delu verno ob strani, zaupajte v moč svojega naroda, bodite v boju složni, in najbližji čas Vam poda jamstvo, da nismo samo za hlapčevanje, ampak za krepak napredek. Dati nam morajo, kar nam pritiče, pravično oddeliti naše deleže, pripoznati nam morajo pravico. Pripoznati nam morajo pravico do kulturne izobrazbe in zato zahtevamo vsopredno s slovensko ljudsko šolo v Gorici in slovenskimi gimnaziji:

Slovensko univerzo v Ljubljani.

Politični pregled.

Angleški kralj na Dunaju.

V torek je bil obed pri angleškem poslaniku, katerega sta se udeležila angleški kralj in naš cesar. Tudi tu se je napivalo a brezpomembno.

V sredo je bil lov na jelene na otoku Lobau. Angleški kralj je ustrelil jednega, a naš cesar dva jelena. Proti večeru bil je intimen obed v Schönbrunn. Poleg angleškega kralja, našega cesarja in adov cesarske rodbine, sta se udeležila tega kosila tudi angleški poslanik sir Plunkett in minister za zunanje zadeve grof Goluchowski.

Po obedu je bila gledališka predstava. Angleški kralj, ki je nosil frak, ki se mu najbrže bolje podaja nego vojaška uniforma, ostal je pri predstavi do konca, docim je ostal naš cesar, ki je bil oblečen kot polkovnik, le nekoliko časa.

V četrtek ob 10. uri 10 minut je odpotoval angleški kralj. Na kolodvor ga je spremljal avstrijski cesar. Vladarja sta se pri slovesu poljubila in si podala roke.

Naš cesar v Budimpešti.

Naš cesar se je odpeljal v četrtek v Budimpešto in se povrne na Dunaj dne 9. t. m. Do tedaj mislijo da bo ministerska kriza na Ogrskem rešena.

Ruski car na Dunaju.

Ruski car pride na Dunaj dne 30. septembra zjutraj.

Važna vojaška posvetovanja.

Kakor poročajo listi, so se vršila te dni na Dunaju važna vojaška posvetovanja, katerih so se udeležili vsi vodilni generali. Ta posvetovanja so veljala od jedne strani sedanjemu političnemu položaju na Ogrskem v vojaškem pogledu, od druge strani pa dogodkom na Balkanu. Pri teh konferencah se je sestavil baje zapisnik, obseajoč 40 strani, ki se je izročil v tisk tajnemu oddelku državne tiskarne. Gledé eventualnih dogodkov, ki bi primorali našo državo k akciji, je že popolnoma preskrbljeno.

Vojaške zadeve.

Določba, s katero so prizadeti vojniki, nahajajoči se v četah skupne armade in vsled katere bodo morali oni ostati v stalni vojaški službi četudi končajo s 30. sept. t. l. svoje triletno službovanje, se prav nič ne dotika deželnih brambovcev. Deželna bramba je namreč za to državno polovico posebna stvar, kakor so posebna stvar za Ogrce honvedi. Kakor razpolagajo Ogrci po svoji volji gledé honvedov, tako razpolaga tudi naš državni zbor po svoji volji gledé domobrancev. Tedaj kontingentni zakon gledé domobranskih novincev, je bil v našem državni zboru sprejet in dobil je tudi Najvišje potrjenje ter postal popolnoma ugoden za izvršbo. Zato pa so poklicani s 5 okt. t. l. vsi domobranski novinci v vojaško službo, kakor bodo tudi koncem septembra izpuščeni iz nje vsi oni domobranci, ki končajo s 30. sept. svojo službo. Seve, da je to zopet jako čudno, ako se pomisli, da bi se moralo s honvedmi ist-tako postopati, kakor se postopa z našimi domobranci.

Kar se pa tiče vojaških novincev, ki so bili to leto vzeti v vojske in so službo, dobila so vsa politična obilja

nalog, da naznanijo prebivalstvu z javnimi oglasi, da se letošnjih novincev v mesecu oktobru ne pokliče v vojaško službo kakor je bila do sedaj vsako leto navada. Novincem pa, ki bi hoteli proste volje nastopiti vojaško službo je to dovoljeno. Pa ne samo to. Izpustilo bi se tudi namreč iz vojaške službe toliko vojakov, ki dokončajo dne 30. sept. svojo triletno službo, kolikor novincev bi prostovoljno nastopilo vojaško službo.

Obljube Körberjeve vojakom.

Državni poslanec Nowak je pisal ministerskemu predsedniku pismo, s katerim pozivlja vlado, da skliče parlament v svrhu, da se popravi trda in nezaslužena kazen, vsled katere bi morali vojaki, ki doslužijo s 1. oktobrom tri leta ostati v službi še do 31. decembra t. l.

Ministerski predsednik je odgovoril poslancu Nowaku na to pismo. Pripoznal je, da je to hud udarec za vojake in pristavil, da se bo vse poskusilo, da bi do tega ne prišlo, da bi vojaki, ki doslužijo 3 leta koncem septembra še nadalje ostali v stalni službi. Ako bi pa vendar moralo tako biti, potem pravi dr. Körber v svojem pismu, dovolile se bodo vojakom pa v poznejšem času druge olajšave. So pač Körberjeve obljube, za katere ne bi niti žid dal počenega groša.

Čehi in položaj.

V ponedeljek se je vršilo v Pragi zborovanje delegatov čeških strank, zastopanih v državnem zboru, da se porazgovore o stališču, na katero se je postaviti Čehom ozirom na vprašanje vojske. Zboru so bili predloženi izgotovljeni predlogi, ki veljajo ne le zahtevam Čehov glede vojske in pridržanju letnika 1900 pod orožjem, ampak tudi splošni državni krizi.

Zastopnik agrarcev je izjavil, da te predloge predloži agrarnemu izvrševalnemu odboru in da pozneje sporoči o storjenih sklepih. Zastopnik Mladočehov je izjavil, da je mladočeška stranka že zavzela stališče v tej stvari in da bo o tem sklepal zbor mladočeških državnih in deželnih poslancev. Konečno pa so sklenili, da naj Mladočehi svoje sklepe, storjene v tem predmetu, poprej prijavijo drugim strankam, da pride do skupne akcije vseh čeških strank.

Kriza na Ogrskem.

Po poročilih raznih ogrskih listov bode prihodnji ogrski ministerski predsednik najbrže Aleksander Wekerle. Gledé narodnostnih koncesij bi se njegovo ministerstvo zadovoljilo s tem, da se premeste vsi ogrski častniki k ogrskim polkom, dalje da se uvede madjarsčina kot poučni jezik v nekatere vojaške zavode in konečno da postane pri vojaških sodiščih na Ogrskem madjarsčina razpravni jezik. Wekerlevo ministerstvo bi torej ne zahtevalo madjarskega poveljnega jezika. Wekerle bi iskal zaslombe le v liberalni stranki, z opozicijo bi se pa ne spuščal v formalna pogajanja. Ako bi pa opozicija ne bila zadovoljna z omenjenimi koncesijami in bi se nadalje tirala obstrukcija, bi Wekerle razpustil državni zbor. Navidezno postavlja se opozicija že danes v svojih glasilih po robu proti takim nameram nove morebitne vlade, v resnici pa pravijo, bi se tudi opozicija za zdaj zadovoljila s tem, s čemur bi se zadovoljil Wekerle. Opozicija je baje prepričana, da je v sedanjih trenutkih nemogoče doseči vsega, kar je zahtevala. Odložila bi torej za zdaj bojno orožje, da je zopet pograbi pri prvi ugodnejši priliki. Sicer pa je gotovo, da so liberalci kakor opozicijonci na Ogrskem jednega in istega mnenja ter da so nasprotstva, katera hlinijo razne ogrske stranke, le pesek v oči vsem onim, ki Ogrom kaj verujejo.

Poslanec Kathrein in ogrska kriza.

O ogrski krizi se je izjavil sedaj tudi poslanec Kathrein, ki pravi, da se bodo pokazali žalostni nasledki, ako bodo merodajni krogi napram revolucijonarnim elementom na Ogrskem prijenljivi. To bi bil začetek propada. Vse, kar bi interese Avstro-ogrskce na skupni vojski kaj omajalo, se mora odločno zavrniti, vendar pa storimo prav, ako se pripravimo za vsak slučaj.

Bolgarski knez Ferdinand

se je konečno vendarle vrnil v Bolgarijo. Ali obnašal se je pri svojem povratku kakor se obnaša maček okolo skledé vroče kaše. Prišel je namreč v Bolgarijo na skrivaj in po ovinkih, a vrnil se ni v Sofijo, marveč podal se je na svoj grad Euxinograd, ker se boji, da bi v Sofiji ne bila varna njegova koža. Knez Ferdinand pa bi še zdaj ne bil prišel v Bolgarijo, da se mu ni predstavila Murary na Ogrskem deputacija Bolgarskih pravok, ki mu je povedala na uho, da ga Bolgari prekličejo, ako se ne vrne v Bolgarijo. Tudi temu prizivu se je knez Ferdinand odpovedal. Tudi knez v Bolgarijo pa določil, da

na Bolgarskem je danes tako kritičen, da se ne boče nič čuditi, ako nam prinesejo že najbližji dnevi vesti o izvanrednih dogodkih, ki so se dogodili v Bolgariji.

Macedonski dogodki.

Turčija se vedno bolj norčuje z Rusijo in Avstrijo. Te dni jima je poslala noto, s katero ju zatrjuje, da je vse preskrbljeno za varnost ruskih in avstrijskih konzulatov. Koj drugi dan pa so turški vojaki, korakajoč skozi Skoplje, streljali na poslopje avstrijskega konzula in merili na okno iste sobe, v kateri se je konzul nahajal. Turčija je zopet naznanila avstrijskemu poslaniku v Carigradu, da je zaradi omenjenega dogodka dala zapreti več Bolgarov. Torej za to, ker so streljali na poslopje avstrijskega konzula turški vojaki, dala je Turčija zapreti Bolgare in naznanja to avstrijskemu poslaniku. Ali se ne pravi temu, norce briti s kom? Sicer se pa pozdeva, da stopa macedonska ustaja v drugi stadij. Listi pišejo namreč, da je dospel v Moskvo neki odposlanec in zaupnik Borisa Sarafova, ki je naprosil tamošnja vseslovanska društva za večjo pomoč ustašem. Isti baje ima tudi nalogo, da se z voditelji panslavistične propagande v Rusiji dogovori glede organizacije ruskih dobrovoljnih čet, katere se odpošljejo v Macedonijo.

Ako pa se bodo začele iz Rusije odpošljati dobrovoljne čete na pomoč slovanskim bratom v Turčiji, pričakovati je, da se bodo začeli nabirati dobrovoljci tudi po vseh drugih slovanskih deželah, ker Slovani vendar ne morejo mirno gledati, kako jim kleti Turčin kolje njih slovanske brate na Balkanu.

Danes je že skoraj vsa Macedonja v ustaji. Čete ustašev vedno bolj naraščajo in dosegle so v bojih s turškimi vojaki v zadnjih dneh mnogo prav lep h vspehov. Ali klanje je od dne do dne grozovitejšje od obeh strani in da se pri vsem tem Evropa še ne zgane to je največji škandal.

Iz Carigrada se poroča, da je došlo te dni ruskemu poslanstvu od turške strani pretilno pismo, v katerem je rečeno, da bodo Turki pogнали v zrak vsa poslopja ruskih podanikov stanujočih v Caremgradu in najprej pa poslopje ruskega poslanika, ako v Bolgariji ne prenehajo s podpiranjem ustašev. Istotako se poroča iz Carigrada, da so Turki, broječi 22 batalijonov in nekaj baterij, napadli štiri glavne tabore ustašev in jih iz streh zapodili v beg potem ko jih je ostalo na bojišču mnogo mrtvih. Opomniti je, da so te vesti iz Carigrada, da so torej turške vesti, o katerih je bilo že večkrat dokazano, da je bilo ravno nasprotno res, kar so te vesti trdile.

Domače in razne novice.

Upokojenje. — Poštni višji upravitelj v Gorici g. Peter Augscheller stopil je v stalni pokoj po 48 letnem službovanju.

Imenovanje v državni stavbeni službi. — C. kr. namestnik za Trst in Primorje je imenovan absolviranega tehnika Gvida Brassa provizoričnim stavbenim adjunktom v primorski državni stavbeni službi.

Smrtna kosa. — Umrla je in so jo pokopali v sredo gospa Marija Gabršček, soproga c. kr. poštnega uradnika g. Ivana Gabrščka v Gorici. N. p. v. m.!

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravnistvu: O priliki zmage protižupanove stranke v občinsko starešinstvo v Sovodnjah, na predlog novoizvoljenega starešine g. Iv. Tomsiča nabrali g.čni Kernalija in Ludovika Vuk 9 K 50 v; č. g. Anton Lazar, župnik v Nemškem Rštu 10 K.

Srčna hvala!

Birmovanje v goriškem dekanatu. — Premilostni knez in nadškof bo delil sakrament sv. birne dne 20. t. m. v Čepovanu, dne 21. na Lokvah, dne 22. v Gorenji Tribuši, dne 23. v Grgarju, dne 24. v Batah, dne 25. v Ravnici, dne 27. v Št. Andrežu, dne 11. oktobra v Solkanu, dne 12. v Kronbergu, dne 13. v Pevmi, dne 14. v Podsobotinu in dne 15. v Št. Mavru.

Romanje Slovencev v Oglej in na Sv. Goro. — Dne 9 t. m. priredé, kakor smo že poročali kranjski Slovenci romanje v Oglej. Oni naši ljudje, ki bi se hoteli udeležiti romanja v Oglej, odidejo iz Gorice lahko po železnici in s cer dne 9. t. m. ali z osebnim vlakom ob 4.45 zjutraj, ali pa z brzovlakom ob 6.46. Odpeljejo se do Tržiča in počakajo tam furlanski brzovlak, ki gre iz Tržiča ob 7.27. Najpripravnejša in najce-

se oglasi v upravnistvu „Primorskega lista“ do ponedeljka.

Romanje tržaških Slovencev na Sv. Goro. — V sredo ob 3. uri popoldne je pripeljal romarski vlak tržaške Slovence na goriško postajo. Od tod so se podali na Sv. Goro.

Romarji in „Soča“. — V zadnjih časih so naši romarji „Soči“ in njenemu lastniku jako na potu. Zaganja se vedno vanje ter se ji cedijo posebno sline po tistih borih vinarijih, katere porabijo romarji za potne stroške. Prepričani smo sicer, da se naši romarji za „Sočino“ bevskanje prav nič ne zmenijo. Vendar znano nam je sredstvo, s katerim bi lahko naši romarji ne le panali „Sočo“ in njenega lastnika, ampak si celo pridobili njuno naklonjenost. Vsi romarji namreč, ki obiščejo Sv. Goro, kupijo naj bi pri „Sočinem“ lastniku po jeden iztis njegovega imenitnega kalomona, ob enem pa se podali tudi vsi v njegovo oštarijo „Birraria alla ghiacciaia“ in si tam naročili dragocen kosilo ali pa večerjo. Ako naši romarji to storé, preobrne se „Sočin“ lastnik koj iz Savla v Pavla in v „Sočinih“ predalih mrgotelo bode člankov, ki bodo pripravili romanje na Sv. Goro. „Soča“ in njen lastnik se borita namreč za svoje ideale, a ti ideali so, kakor je danes že vsem znano, — denar.

Volitve v gospodarski svet in v občinsko starešinstvo v Sovodnjah so se vršile v sredo in v četrtek. Boj je bil hud, ker nasprotni si stranki sti napeli vse sile, da bi prodrli. Izid volitev v gospodarski svet je bil ta, da stranka sedanjega načelnika je propadla, kajti prodrla je samo v I. razreda, dasiravno je napela vse žile. Ljudstvo je odprlo oči in sprevidelo, da s takim gospodarjenjem se pride hitro na rob propada. Govori se nekaj o utoku, naj ga le naredijo, ako se hočejo še bolj osmešiti, kakor so se na dan volitve. Njim je v Sovodnjah za zmiraj odklenalo. Tako je prav.

Volitve v občinsko starešinstvo so se vršile pa v četrtek. Pri teh volitvah je bila naša zmaga na celi črti. V prvem razredu so nasprotniki kar vrgli puško v koruzo ter zbežali kakor kafr. Župan je zbežal z volišča in še volitev ni hotel voditi, ampak je prepustil enemu podžupanu, da je iste vodil. Kislo grozdje, kaj, g. župan? Tudi o teh volitvah se govori o nekem utoku, ki pa ne to imel nobene podlage, ako ne pošteno nafarbajo politično oblast.

Zivelci vrli Sovodenjci, Rubinjci, Pečani in Gaberci, le po tej poti dalje, ker je edino prava.

„Centralna posojilnica“ v Gorici je imela letos do 31. avgusta prometa K 1.860.582.19. Hranilnih vlog se je letos vložilo K 289.578.18, dvignilo pa K 195.887.39 in znaša stanje hranilnih vlog dne 31. avgusta 1903. K 771.146.86, torej za K 93.690.79 več nego z dnem 31. decembra 1902. Posojil se je dalo K 82.674.23, vrnilo pa K 33.536.51 in znaša stanje posojil dne 31. avgusta 1903. K 633.355.10, torej za K 49.137.72 več nego dne 31. decembra 1902. Sprejemki v tekočem računu so znašali K 580.568.18, izdatki pa K 646.529.19, in je znašal promet v tekočem računu K 1.227.097.37, aktivno stanje tekočega računa pa K 178.278.01, torej za K 75.494.30 več nego koncem prošlega upravnega leta.

O figura comica! — Pregovor sicer pravi, da nikdo ne vé, kje ga čaka smrt, a Gabršček je vendar dobro vedel, da ga je čakala bela smrt na občnem zboru „Krojaške zadruge“ „ali pa kje tam blizu“. Da bi se smrti rešil, popihal jo je pred usodepolnim dnevom v Kobarid. Njegov strah je bil popolnoma opravičen. Saj mu je še pred kratkim prerokovala ciganka, da bo „skuz enga kavca nesrečno smrt sturu“. Tudi je bila gospa enega izmed klerikalcev tako prijazna, da mu je povedala v obraz, da ga pretepó, ako pride na občni zbor „Krojaške zadruge“. Komu bi se ne bile v takem položaju hlačiče tresle? In tresle so se tudi našemu junaku po vsej poti od Gorice do Kobarida. Po solkanski cesti se je vedno plaho oziral, ali morda ne prileti za njim kdo izmed zarotnikov. Od tod je drvil po soški dolini, kakor bi ga bile turiji podile. Le v Plavah in Kanalu se je mudil par minut. V Plavah je preganjal svoj strah s Konjedčevim bricem, v Kanalu pa s Čerbonovim teranom. Blizu tako zvanega turškega križa je imel neko opravilo. Ko se je vračal na voz, ga je zagrabila mala robida za hlače. Mislé, da ga je sovražnik iz zasede napadel, je tako zavpil, da je kočijaž od strahu skoraj z voza padel. Od turškega križa je šlo dalje ob Soči kakor v Bürgerjevi „Leonori“:

Po cesti gori pok, pok, pok
Je od podkva bobnelo,

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča
tovarna stolov

Fr. Švigelj,

na Bregu p. Borovnica, Kranjsko,
 priporoča sl. občinstvu, pred duhovščini,
 imejteljem in predstojnikom zavodov in
 šol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd. itd.
 natančno in trpežno izvršene

stole, fotelje, vrtno stole, gugalnike, naslonjače itd. itd.

po kar najbolj nizki ceni.

Blago je iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni boji lmitirano. — Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstenine. — Na željo pošlje trdka najnovejše obširne cenike z nad 800 slikami, iz katerih se razvidi oblika blaga in cene, franko. — Naročevalcem na debelo znaten popust.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“

4-6 učenk

sprejeto se na stanovanje in hrano.

Kje, pozivse se pri postrežniku „Solskega Doma“.

Peter Cotic

čevljarški mojster,
 Gorica, Gosposka ulica 14.

se priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi,

Pri svetem Antonu Padovanskem

NOVA ZALOGA
 cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in neštivilno nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križčev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezenja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno, pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

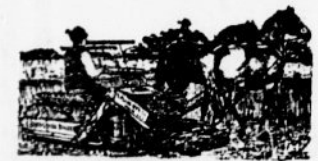
Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Ivan Schindler, Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelstvo.

Mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroj za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, vodovode, žel. cevi itd.

Od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih cenah! Ravno tako vse priprave za kletarstvo: medene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konopljene cevi, gumijeve ploče, stroj za točenje piva, skrinje za led, stroje za sladoleđ, priprave za izdelovanje sodovke in penečih vin, mline za dišavo, kavo itd.; stroje za izdelovanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice; želežno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje pleskarje itd.

Vse z večletnim jamstvom!

Po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke!

Cenki z več kot 400 slikami brezplačno.

Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Dopisuje se tudi v sloverskem jeziku.

Piše naj se naravnost:

Ivan Schindler.

Očarana

sem jako od lepote in dobrote Tvoje obleke. Kje vendar Ti kupuješ tako krasno blago? Povej mi vendar!

v „Krojaški zadrugi“

Gosposka ulica šte. 7.

katera trdka ima največjo zalogo te vrste v Gorici.

Kako je li to mogoče, saj sem vendar čitala v nekem listu, da nima „Krojaška zadruga“ nikakega blaga več.

Pojdi, pojdi in ne veruj vsake reči; prepričaj se sama in iznenadena bodeš, ko zagledaš isto založeno tako velikansko z blagom, da bodeš kar strmela. Tu ti leži na razpolago izvanredna množina raznega blaga za vsaki spol, in za vsaki letni čas, kakor krasne Zephyrje, batiste, perkal, svile, Oxford, Pique, vsakovrstnega volnenega blaga, moško sukno po vsakej ceni in izberi.

Tam dobiš bogato izber vsakovrstnega blaga, za neveste jako veliko zalogo perila, kakor platna, Chiffon, prtenine, hlačevine, volnene odeje, kovtre žepne rute itd. Tam dobiš tudi vse blago prejšnjih sezon pod lastno ceno. Videla sem tam tudi krasne vzorce že naročenega blaga za jesenski čas.

Na zahtevo se pošiljajo vzorci brezplačno. Cene so tako nizke, da se je čuditi, seveda tudi stalne. Torej pridi in poskusi, in gotovo boš zadovoljna!

Odlikovana kleparska delavnica

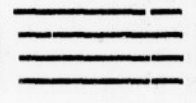
Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
 priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Artur Makutz

Gorica, Ozka ulica šte. 1.

izvršuje vsa naročila, spadajoča v kleparsko stroko z največjo natančnostjo. Izvršuje vpeljavo in popravo strelododov itd.

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljudna prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo sladne kave, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

